

MOZAIK

GLASILO SKUPINE DOMEL

Osrednja tema:

Podelitev Domelovih priznanj za leto 2023

Prejemnik zlatega priznanja za inovativnost za leto 2023:
Matej Bevk

maj 2024 | letnik 44

2

BESEDA UREDNICE

Dragi bralci!

Z veseljem vam predstavljamo pomladno izdajo revije Mozaik, ki prinaša raznolike teme in zanimive vsebine.

Barbara Debeljak
Glavna urednica

Osrednja tema tokratne številke je podelitev Domelovih priznanj za inovativnost, kjer je sodelovanje igralo ključno vlogo. V intervjuju smo se pogovarjali z zlatim nagrajencem, ki nam je razkril ozadje svojega uspeha.

Poleg tega smo raziskali številna druga področja. Predstavili smo najnovejše trende na področju sesalnih enot. Razkrili smo ozadje Strateško razvojne konference misije GREMO. Pišemo o razvoju projekta Liftwork - lastna dvizna miza. Na področju kakovosti pišemo o planu nadzora in planu obvladovanja.

Spoznali smo industrijsko gasilsko enoto Domel. Vzeli smo si čas za ozaveščanje o poročanju o nevarnih dogodkih in kako lahko to prepreči poškodbe na delovnem mestu.

Poleg tega pa nismo pozabili na mednarodno perspektivo, saj smo prejeli novice iz Kitajske in Srbije ter vas popeljali na sejme v Dubaju, Milanu, Augsburgu in Šanghaju.

Našim bralcem ponujamo tudi praktične nasvete, kot je prehrana na delovnem mestu, in razmislek o specialističnih zavarovanjih.

V glasilu najdete tudi lažje vsebine, kot so predstavitev Smučarskega kluba Domel, nepozabni vtisi naših sodelavk s potovanja v New York ter poročilo o ohranjanju tradicije pustovanja v Dražgošah. Ne izpustite tudi branja o edinstvenem pojavu sončnega mrka.

Obilo bralnega užitka ob prebiranju pomladne številke revije Mozaik!

KAZALO

Beseda urednice	2
Uvodnik	3
Kratke novice	4
Novozaposleni	7
Podelitev Domelovih priznanj za leto 2023	11
Prejemnik zlatega priznanja za leto 2023	19
Inovativen razvoj programa motorjev za sesanje	21
GREMO-inovacijska konferenca slovenske avtomobilске industrije	23
LIFTWORK-dvizna miza	25
Industrijska gasilsko enota Domel	26
Preprečimo poškodbo/nezgodo pri delu	29
Združenje DUSA v Sudžovu	32
Plan nadzora ali plan obvladovanja	32
Kratke novice iz Srbije	35
Sejemske predstavitve	36
Pridružite se ekipi Domel	37
Priporočite novega Domelovca	38
Nasveti za prehrano na delovnem mestu	41
Prednosti in slabosti dodatnih specialističnih zavarovanj	43
Smučarski klub Domel	44
Dobrodošli v mestu, ki nikoli ne spi	46
Sončni mrk	52
Pustovanje v Dražgošah	55
Zopet se obeta en lep koncertni večer-Anton Habjan z gosti	57
Novi proizvodni prostori v industrijski poslovni coni na Češnjici	58
Bilo je nekoč	59

Na naslovnici: Mlada družina. Foto: Barbara Debeljak

UVODNIK

Matjaž Čemažar
Direktor - CEO

Spoštovane sodelavke, spoštovani sodelavci!

V pomladanski izdaji našega glasila je poudarjena naša inovacijska kultura, ki temelji na dolgoletni tradiciji našega podjetja.

V aprilu smo podelili Domelove nagrade za inovativnost, najboljšo TPM-skupino, najboljši razvojni tim, prepoznati želimo posameznike in time, ki izstopajo v udeležanju naših vrednot in si prizadevajo izboljšati naše izdelke, procese in posledično rezultate poslovanja. Mesec april je izbran tudi v čast obletnice naše ustanovitve. Veliko poguma in zaupanja v uspeh so imeli naši predhodniki, saj so verjeli v uspeh in v težkih razmerah vzpostavili pogoje za nastajanje novih delovnih mest. In prav zagotavljanje kvalitetnih delovnih mest še vedno ostaja pomemben del našega poslanstva.

Poslovanje v prvih treh mesecih letošnjega leta je stabilno, ampak je zaznamovano z relativno nizko prodajo glede na našo velikost. V prvih treh mesecih smo prodali za slabih 45 mio € izdelkov, kar je 97 % planirane dinamične prodaje in samo 78 % prodaje lanskega prvega četrtletja. Nižji obseg je posledica nižjih naročil naših kupcev, ki se še vedno soočajo s povečanimi zalogami in slabšim povpraševanjem na končnem trgu. Naša velika odvisnost od nemškega gospodarstva se še vedno odraža v stanju naročil in pričakovano izboljšanje gospodarske klime v Nemčiji se ne odvija po naših željah. Zadnje ocene celo nakazujejo, da se je rahlo izboljševanje klime ustavilo, kar se kaže tudi v naših naročilih, ki so sicer za poletne mesece stabilna, vendar na nivoju 15 do 16 mio €, kar je na meji našega pozitivnega poslovanja. Predvsem odstopajo ocene za jesen, saj smo v našem planu že računali na izboljšanje naročil, vendar zaenkrat tega še ne opažamo. Tako smo v prvih treh mesecih imeli negativen rezultat iz poslovanja, saj smo poleg nizkih obsegov imeli še negativni vpliv vrednotenja zalog kot posledico nižjih cen surovin in materialov. Sicer nižje cene materialov ugodno vplivajo na strukturo stroškov, ki so nižje od planiranih, ostale kategorije pa so v strukturi višje in še vedno predstavljajo izziv, kljub temu da smo stroške

poslovanja v absolutnem znesku znižali primerjalno z lanskimi.

Ker je obseg prodaje ključnega pomena za ohranjanje stabilnosti, smo v letošnjem letu okrepili trženjske aktivnosti in v prvih treh mesecih leta nastopili na sejmi v Evropi, Ameriki in na Kitajskem. Iskanje novih kupcev in novih priložnosti pri obstoječih kupcih je aktivnost, ki zahteva veliko vztrajnosti in iznajdljivosti, potrebna je prava mera ambicioznosti in samozavesti, saj je na trgu veliko izbire in le najboljše rešitve so uspešno sprejete. Naša prioriteta zato mora ostati na zagotavljanju kakovostnih izdelkov in krepitvi zadovoljstva naših kupcev.

Ustvarjalnost je Domelova neprecenljiva vrednota, ki poganja inovacije, izboljšave procesov, razvoj ter napredek v vseh vidikih poslovanja. Gre za sposobnost razmišljanja izven ustaljenih okvirov, iskanja novih rešitev za izzive, ki jih prinašajo trenutne razmere. Ustvarjanje konkurenčne prednosti in ohranjanje trajnostne rasti je ključnega pomena za Domel.

S podelitvijo nagrad v aprilu smo izkazali spoštovanje vsem zaposlenim, ki so aktivni v procesu inoviranja, in se zahvalili za njihov trud. Vsem nagrajenkam in nagrajencem iskreno čestitam in se zahvaljujem za prispevek k boljšemu poslovanju ter vas hkrati vabim, da z inovativnimi idejami in predlogi za izboljšave nadaljujete in spodbujate svoje sodelavce, da vam sledijo. Vsaka inovacija predstavlja zgodbo poguma, vztrajnosti, predanosti in ustvarjalnosti, zato naj vam te zgodbe služijo za krepitev motivacije in zavzetosti. Želim vam veliko dobrih idej in poguma, da jih vpišete v naš sistem izboljšav SORA in tako prispevate vaš delček v mozaik uspeha našega podjetja.

Lepo vas pozdravljam.

KRATKE NOVIČKE

Ana Jelenc

Po mili zimi nas je pozdravila topla pomlad, saj se narava prebuja iz zimskega spanca. Vse že zeleni in cveti, dnevi so daljši in toplejši, zato jih dobro izkoristimo in se odpravimo v naravo raziskovat v družbi družine in prijateljev.

Na hitro pa še preletimo pomembne dogodke zadnjih mesecev v Domelu.

Andreja Thaler

Izobraževanje serviserjev koles

Zimske mesece smo izkoristili za izobraževanje serviserjev #eCult koles. Montaža, servisiranje, iskanje napak, uporaba servisnega orodja ... udeleženci so pridobili veliko novega znanja. Z usvojenim znanjem so postali uradni serviserji koles #eCult, tako da bodo vaša kolesa v prihajajoči sezoni deležna še bolj strokovnega servisa.

Andreja Thaler

Sofinancirani projekti

Skupaj s podjetjem Microbium d.o.o. in podjetjem Workroom Plastic d.o.o smo v okviru razpisa »SPODBUDE ZA RAZISKOVALNO RAZVOJNE PROJEKTE NOO« pridobili sofinanciranje RRI-projekta z nazivom: »ETC XS LAB – Zero waste in wastewater«. Namen projekta je razvoj analizatorja Microbium d.o.o.® ETC, prve naprave za večkratno uporabo na svetu za odkrivanje bakterij v odpadnih vodah, ter ga dodatno optimizirati z avtomatizacijo sistema in oddaljenim dostopom do pregleda podatkov prek pametnega inkubatorja ter zmanjšati porabo plastičnih materialov za več kot 60 %.

Andreja Thaler

Predstavniki vodilnih francoskih podjetij

7. marca smo se predstavili v sklopu slovensko-francoskega poslovnega foruma, na katerem smo v Domelu imeli čast gostiti predstavnike vodilnih francoskih podjetij, vključno z Airbusom, Tasom, CNES-om, in predstavnike francoskega ministrstva ter izobraževalnih centrov. Navdušeni so bili nad našimi produkti, razvojem in kompetencami, kar odpira nove priložnosti za sodelovanje. Ogledali so

si tudi del naše proizvodnje inovativnih in energijsko varčnih EC-motorjev ter končne produkte, v katere so vgrajeni naši elektromotorji.

Andreja Thaler

Dnevi industrijske robotike

Med 26. in 28. marcem se je na fakulteti za elektrotehniko odvijal že 20. jubilejni robotski hekaton DIR24. Letos so se študentje soočili z aktualnim izzivom iz industrije, povezanim z manipulacijo in predpripravo izdelkov za »strego« strojev. Študentje so znova dokazali, kako talentirani so, naučili pa so se tudi novih robotskih spretnosti. Pri tem smo jim pomagali tudi mi, naša kadrovska služba pa je poskrbela za vse dodatne informacije v povezavi s štipendiranjem v našem podjetju.

Andreja Thaler

Predstavitev Domela na OŠ Stražišče

19. marca smo se predstavili učencem in učenkam Osnovne šole Stražišče. Z njimi smo delili navdihujoč svet poklicev v našem podjetju. Naš cilj je, da mlade talente usmerimo na pot uspeha in jih pripravimo na raznolike izzive, ki nam jih prinaša prihodnost. Z veseljem smo delili tudi vse informacije o možnostih štipendiranja v našem podjetju, za vse nadobudneže, ki si želijo razvijati svoje talente in znanje.

Andreja Thaler

Misija gremo

Slovenska avtomobilska industrija je eden najpomembnejših generatorjev inovativnosti.

Predstavniki najpomembnejših slovenskih dobaviteljev globalni avtomobilski industriji, zbrani v Stražškem razvojno inovacijskem partnerstvu, SRIP

ACS+, katerega nosilec je ACS Slovenski avtomobilski grozd, smo se srečali na strateškem posvetu. Strateškega posveta se je udeležil predsednik Vlade RS, dr. Robert Golob, z ministrom za visoko šolstvo, znanost in inovacije, dr. Igorjem Papičem, in ministrom za okolje, podnebje in energijo, Bojanom Kumrom. Predstavniki generatorjev inovativnosti smo premiera dr. Goloba in prisotne ministre seznanili s konkretnimi aktivnostmi na področju inovativnega razvoja izdelkov in rešitev v Misiji GREMO ter jim predstavili prebojne in nagrajene inovacije za zeleno in digitalno preobrazbo avtomobilske industrije.

Andreja Thaler

Rally Železniki

Ponosni smo, da smo del uspešne zgodbe, ki jo piše Športno društvo OMIKRON+.

Ob dolgoletni podpori pri organizaciji Rally Železniki in ECO Rally Železniki je predsednik uprave, mag. Matjaž Čemažar, prejel posebno zahvalo iz rok predstavnikov ŠD Omikron+. V našem podjetju smo ponosni na to, da lahko podpiramo lokalna društva, ki

s svojim delom prispevajo k razvoju našega kraja in skrbijo, da se v njem odvijajo številni družabni dogodki.

Vsi ljubitelji hitrih in športnih jeklenih konjičkov pa ne pozabite v svojih koledarjih rezervirati termina od 29. 6. do 30. 6. 2024, saj bo takrat potekal že 11. Rally Železniki.

11. RALLY ŽELEZNIKI
29. DO 30.6.2024

Dva tekmovalna dneva, 10 HP, 100 km
Two competition days, 10 SS, 100 km
Servisna cona Železniki
Service zone Železniki

11. RALLY ŽELEZNIKI
29. - 30.6.2024

10 let RALLY ŽELEZNIKI

ŠPORTNO DRUŠTVO **omikron+**
omikron plus

CEZ
ASSLO
MONSTANT
PRAMMER
HUBVOG
EVERS

JAVNI ZAVOD **RATITOVEC ŽELEZNIKI**

NOVOZAPOSLENI

Nataša Dolenc

Na povabilo k predstavitvi so se odzvali tisti sodelavci, ki so se zaposlili lansko leto od septembra do decembra. Vsem novim sodelavcem se zahvaljujemo za sodelovanje.

BERNARDA POTOČNIK

Sem Bernarda Potočnik, že od rojstva pa me vsi kličejo Nada. V letu, ko sem se zaposlila v Domelu, sem srečala Abrahama.

Pred 30 leti sem se iz rodnih Dražgoš preselila v Dašnico, kjer sva z možem ustvarila družino. Sem mama dveh hčera ter stara mama vnukinji in vnuku.

Prva leta sem bila zaposlena v podjetju Loka in kasneje Mercator. Pred 17 leti me je delovna pot odpeljala v Naklo v Mercatorjevo likvidacijo. Kasneje so prostore podjetja iz Naklega selili v Ljubljano. Ker sem ogromno časa izgubljala »na cesti«, sem iskala nove priložnosti. Zaposlila sem se v podjetju Merkur trgovina, tam pa so po nekaj letih računovodstvo zaradi novega načina poslovanja in reorganizacije dali na outsourcing v manjši računovodski servis v Kranju. Ker so razmere tam postale negotove, sem se odločila, da je čas za iskanje nove službe.

V Domel d.o.o sem poslala splošno prošnjo, ker sem si želela službo v bližini doma. S strahom pred novimi začetki, pa polna zanosa, sem s 1. 9. 2023 zakorakala v prostore FRP-ja, na oddelek saldokontov.

Moji strahovi so se hitro razblinili, ker so me sodelavke res lepo sprejele. Nobeno moje vprašanje se jim ni zdelo neumno, vse znanje so z veseljem posredovale naprej. In po pol leta lahko rečem samo hvala za lep sprejem in pomoč na moji poti k osvojitvi znanja. Moja mentorica Rezka mi je želela vse znanje predati v kratkem skupnem času, po njeni upokojitvi pa je vajeti prevzela Ana in me naučila, kar nama z Rezko ni uspelo. Vem, da se za vsako oviro, ki mi pride naproti, lahko obrnem na katerokoli sodelavko. Moj zdajšnji

kolektiv, upam da tudi zadnji, je res topel, ljudje dobrovoljni in lepo povezani med seboj.

Zaposlitev v Domelu ima zame osebno, glede na pretekle izkušnje, ogromno prednosti, ki jih vidiš, če se podjetju priključiš, ko je za tabo že več let delovne dobe. Meni nobena stvar ni samoumevna in vse jemljem kot dodano vrednost.

Odično se mi zdi, da sem v poskusni dobi imela možnost spoznavati delo v drugih oddelkih. Te predstavitve so bile zame res super, ker prej industrije nisem poznala.

Ogromna prednost, poleg bližine, je tudi izredno prijazna delovna doba. Kdor je izkusil težave, ki jih prinašajo vsakodnevna vožnja, iskanje parkirnega mesta in res težak urnik, potem ve, koliko pomeni, da si ob normalni uri doma. V prejšnji službi se moj delovnik ni nikoli končal po 8 urah in posledično mi je zmanjkovalo časa za stvari, ki mi veliko pomenijo - za preživljanje časa z družino, za daljše sprehode z našima samojedkama, ali samo za branje dobre, napete knjige.

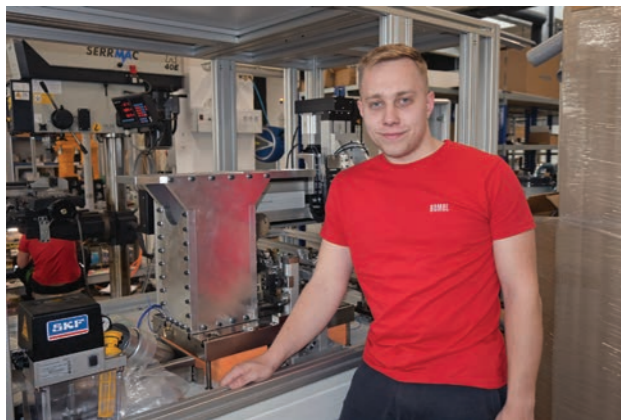
GAL GROS

Sem Gal Gros, inženir elektrotehnike. Prihajam z Mlake pri Kranju, Domel pa sem izbral za svojo prvo zaposlitev. Bil sem Domelov štipendist, izbral pa sem ga, ker mi omogoča še nadaljnje pridobivanje tehničnega znanja na širokem področju. Zaposlen sem kot tehnolog na oddelku APEC, natančneje na projektu 840. Med pisanjem te predstavitve se ravno prevzemajo proizvodne linije, tako da je delo zanimivo in zelo raznovrstno. Poleg redne zaposlitve sem še inštruktor teka na smučeh, ukvarjam pa se tudi s supanjem, tako da prosti čas običajno porabim za treninge. Člani kolegija so korektni in vedno pripravljeni priskočiti na pomoč. Novi izzivi tako niso nikakršna skrb.

MATIC ČERNE

Sem Matic Černe, star sem 21 let in prihajam s Kokrice. Po izobrazbi sem tehnik mehatronike. V času šolanja sem opravljal počitniško delo v podjetju Domel in se nato odločil tudi za kadrovske štipendije. Dela sem opravljal pri vzdrževalcih v enoti na Trati in kasneje tudi v razvoju v enoti Železniki. Prejšnje leto sem kot študent opravljal delo v ADP in se proti koncu leta tudi zaposlil.

MOJCA POTOČNIK

Sem Mojca Potočnik in prihajam z Bukovice. Po izobrazbi sem diplomirana ekonomistka. Pred prihodom v Domel sem delala v računovodstvu gumarskega podjetja v Kranju. Pri menjavi zaposlitve mi je bilo zelo pomembno, da podjetje zna ceniti svoje zaposlene in da so v podjetju dobri medsebojni odnosi. V Domelu delam v kontrolingu, kjer so me sodelavci izredno lepo sprejeli. Svoj prosti čas pa najraje preživljam z družino.

JAN PROSEN

Sem Jan Prosen, star sem 27 let in prihajam iz okolice Cerkelj na Gorenjskem. Po izobrazbi sem dipl. ing. strojništva.

Moja prva zaposlitev je bila v srednje velikem podjetju, kjer sem delal kot proizvodni tehnolog na različnih področjih elektrotehnike in strojništva.

Zaželel sem si novih izzivov in kariernega napredovanja. Sedaj v Domelu delam že pol leta kot tehnolog na lokaciji Trata v oddelku avtomatskih stiskalnic. Sodelavci so me zgledno sprejeli. Vedno so mi pripravljeni pomagati in odgovarjati na moja vprašanja.

Rad imam glasbo in šport. Sem član dveh pevskih

zborov. Crescendo deluje prav v Škofji Loki. Z zborom največ nastopamo v Škofji Loki in njeni okolici. Letos pa se bomo odpravili na tekmovanje v Francijo. Sem operativni član domačega gasilskega društva. Delujem tudi v okviru krajevne organizacije Rdečega križa. V prostem času rad kolesarim in tečem.

JAKOB DROBNIČ

Moje ime je Jakob Drobnič, star sem 24 let in prihajam iz Železnikov. Trenutno zaključujem univerzitetni študijski program 1. stopnje na fakulteti za strojništvo v Ljubljani. Ker je Domel ugledno podjetje ter vodilni proizvajalec elektromotorjev, sem se že v srednji šoli odločil zaposliti za kadrovske štipendije.

Kot štipendist sem poletne prakse najprej opravljal v različnih oddelkih proizvodnje, kasneje pa v merilnici na Trati ter razvoju PE APEC. Z oktobrom 2023 sem se zaposlil v oddelku razvoja PE ECS, kjer sem prej že nekaj časa delal kot študent.

Prosti čas preživljam v hribih, na kolesu ali pa na nogometnih igriščih, kjer zastopam NK Železniki.

MATIJA RIHTARŠIČ

Sem Matija Rihtaršič in prihajam iz Lajš. V letu 2023 sem na fakulteti za strojništvo v Ljubljani zaključil smer magistrskega programa konstruiranje in mehanika ter s tem pridobil naziv magister inženir strojništva. S podjetjem Domel sem preko kadrovske štipendije povezan že od srednje šole, ki sem jo obiskoval v Škofji Loki. V času štipendiranja sem v času prakse in študentskega dela dodobra spoznal večino oddelkov Domela, od proizvodnje do razvoja, merilnih laboratorijev in kakovosti.

Po končanem študiju sem se v podjetju Domel zaposlil v oddelku razvoja EC-pogonov, kar je tudi moja

prva zaposlitev. Na delovnem mestu skrbim za izdelavo in urejanje tehnične dokumentacije, ukvarjam se s 3D-modeliranjem, konstruiranjem proizvodnih priprav in merilnih trnov ter pripravo vzorcev za kupce. Sodelavci so me lepo sprejeli, delo pa poteka v prijetnem vzdušju. Poleg ugodnega delovnega okolja mi je na trenutnem delovnem mestu najbolj všeč raznolikost dela, pri katerem je vedno dovolj novih izzivov in možnosti za nadgraditev obstoječega znanja.

Prosti čas najraje izkoristim za obisk hribov in gora ter s tekom na daljše razdalje v naravi. Poleg tega se ukvarjam še z igranjem dvoranskega nogometa, pozimi pa tudi s smučanjem.

JAKA ENGELMAN

Sem Jaka Engelman, star sem 24 let in prihajam iz okolice Škofje Loke. Po izobrazbi sem strojni tehnik, zaključujem pa študij za diplomiranega inženirja strojništva (diploma), v Ljubljani, proizvodna smer.

V podjetju Domel sem bil štipendist že od 1. letnika srednje šole. V času štipendiranja sem deloval na različnih lokacijah in delovnih mestih v Domelu in se spoznal s proizvodnjo električnih motorjev v podjetju. V času, ko v Domelu ni bilo potrebe po delu študen-

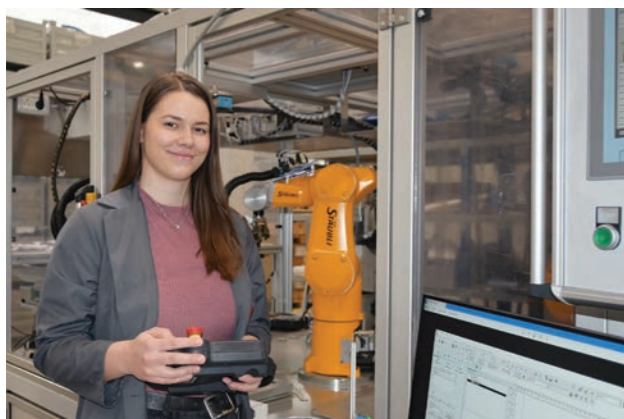
tov, pa sem delal v podjetju SIBO. Študentsko obdobje po zaključenih izpitih pa sem maksimalno izkoristil, saj sem hkrati delal v 2 podjetjih, v Domelu dopoldan in v SIBU popoldan.

V Domelu delam kot tehnolog na oddelku za brizganje termoplastov že skoraj dve leti, več kot eno leto sem delal kot študent, sedaj pa sem redno zaposlen že več kot pol leta. Delo tehnologa me zelo navdušuje, saj mi vedno predstavlja nove izzive. Vsak dan se kaj novega naučim, manjka pa mi še nekaj znanja na tem področju, da bom povsem zanesljivo opravljal svoje delo. S sodelavci se zelo dobro razumemo in sodelujemo pri reševanju problemov.

V prostem času se rad ukvarjam z različnimi športi, kot so košarka, odbojka, floorball, nogomet, ... pozimi pa tudi zelo rad smučam.

MARUŠA KERPAN

Sem Maruša Kerpan in prihajam iz okolice Nove Gorice. Ker sem odraščala v športni družini, sem včasih sanjala o karieri profesionalne odbojkarice, a me je poškodba preusmerila v tehnični svet. Možnost izbire med številnimi smermi in sam izziv sta me privedla do vpisa na fakulteto za elektrotehniko v Ljubljani, kjer sem se tekom let vse bolj navduševala nad robotiko. Večkrat sem tudi sodelovala na dogodku Dnevi industrijske robotike, kjer sem se seznanila z roboti, ki jih fakulteti posodi Domel. To me je vodilo do prvega študentskega dela in štipendije v Domelu. Pred tem sem opravljala poletno prakso in prejela štipendijo v podjetju Mahle, vendar sta me odlična ekipa, v kateri trenutno delam, in delo, ki ga opravljam, prepričala, da je to pravo mesto za moj nadaljnji razvoj. Z oktobrom sem začela s svojo prvo zaposlitvijo v oddelku ADP, kjer sem odgovorna za programiranje robotov.

Poleg tega zaključujem svojo magistrsko nalogo. Med prostim časom najraje igram odbojko ter se lotim kakšnega ročnega dela, kot so kvačkanje, pletenje in šivanje, saj mi predstavljajo sprostitvev.

MAŠA BERNIK

Sem Maša Bernik in prihajam iz Železnikov. Po izobrazbi sem magistrica poslovnih ved. V Domelu sem izkušnje nabirala že kot študentka v različnih oddelkih. V finančno-računovodskem oddelku sem opravila strokovno prakso, kasneje sem z delom nadaljevala na programu Zastopstvo in v oddelku marketinga, nato pa sem se zaposlila v prodajni logistiki v PE Laboratorijski sistemi. Sodelavci so me zelo lepo sprejeli, vzdušje v ekipi je odlično, delo pa zanimivo in razgibano. Svoj prosti čas najraje preživljam na cestnem in gorskem kolesu, rada pa si pogledam tudi kakšno serijo in film ter kaj dobrega skuham.

SEZNAM NAGRAJENCEV NAGRADNE KRIŽANKE 1./2024

1. nagrada – pohodne palice:
Ksenija Knez, Zalog 14a, 4204 Golnik;
2. nagrada – športni nahrbtnik:
Irena Potočnik, Zabrdno 1, 4229 Sorica;
3. nagrada – piknik odeja:
Francka Rihtaršič, Ševlje 25, 4227 Selca;
4. nagrada – steklenička:
Janja Mesec, Rovte 13, 4227 Selca.

Čestitke vsem nagrajenkam!

PODELITEV DOMELOVIH PRIZNANJ za leto 2023

Andreja Thaler

Rdeča nit letošnje podelitve Domelovih priznanj je bila **sodelovanje**, ena izmed naših ključnih vrednot, ki nas je v preteklem letu še posebej zaznamovala.

Sodelovanje ni zgolj beseda, temveč je temeljna sila, ki poganja naše podjetje naprej. V svetu hitrih sprememb in vedno večjih izzivov je sodelovanje tisto, kar nam omogoča, da se povežemo, ustvarjamo inovativne rešitve ter dosežemo cilje, ki jih kot posamezniki ne bi mogli doseči. Sodelovanje je še toliko bolj ključnega pomena, ko v podjetju pride do kriznih situacij. Raznolikost naših znanj, izkušenj in sposobnosti je naša največja moč. Ko združimo svo-

je talente in delamo skupaj kot eno, smo sposobni premikati meje in doseči tisto, kar se zdi nemogoče. Ko smo odprti za ideje in perspektive sodelavcev in sodelavk, se odprejo nova vrata kreativnosti in inovacij. To potrjujejo tudi vsi prejemniki priznanj. Na isti dan so to potrdili tudi vsi udeleženci razvojne konference, kjer so se predstavile novosti, ideje in izkušnje, ki s prenosom znanja in sodelovanja dobijo povsem novo vrednost.

Letos smo podelili:

10 bronastih priznanj za inovativnost, ki so jih prejeli:

Bernarda Pfajfar, Bojan Krmelj, Drago Šturm, Grega Kokl, Gregor Vidmar, Jože Kenda, Robert Gajgar, Simon Čemažar, Tomaž Pegam in Urška Debeljak.

Bernarda Pfajfar

Bojan Krmelj

Drago Šturm

Grega Kokl

Gregor Vidmar

Jože Kenda

Robert Gajgar

Simon Čemažar

Tomaž Pegam

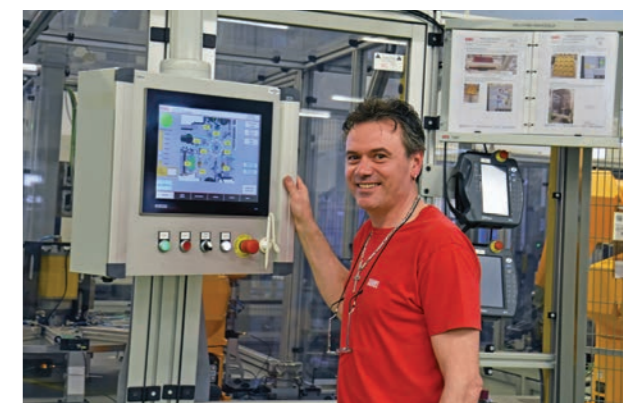
Urška Debeljak

5 srebrnih priznanj za inovativnost, ki so jih prejeli:

Jakob Šuštar, Klemen Rant, Mitja Lotrič, Robert Špacapan in Tilen Vrhunc.
Tilen Vrhunc je hkrati tudi prejemnik priznanja za največ vpisanih predlogov v letu 2023.

Jakob Šuštar

Klemen Rant

Mitja Lotrič

Robert Špacapan

Tilen Vrhunc

Zlato priznanje za inovativnost je prejel:

Matej Bevk.

Matej Bevk je bil z osmimi samostojnimi izboljšavami in eno v soavtorstvu nominiran za zlato priznanje. Odlične izboljšave, ki presegajo pričakovanja nadrejenih, pretekla priznanja, zagnanost in njegov vpliv pri dvigu produktivnosti na področju avtomatskih stiskalnic so dejavniki, ki so ob močni konkurenci odločili pri izboru. Preglejmo nekatere Matejeve ideje:

- Dvig odvijalca že prinaša velike koristi ob zanemarljivih internih stroških.
- Inovativen način pakiranja je uporaben za tanjše pločevine od 0.2 mm in je izveden s strani Mateja na segmentih 731.
- Nov postopek preverjanja varovanja letav je na Trati sprejet, dogovarjajo se tudi z orodjarno.
- Oddaljen dostop za tehnologe je v dogovarjanju. Predlog o »reset« tipki izven panela zmanjšuje stroške vzdrževanj.
- Nadgradnja avtomatizacij z nivojskimi gesli je v postopku realizacije.
- Izboljšano varovanje avtomatizacije in večja produktivnost na programu 731 je realizirana.

Vsekakor Matej dobro opazuje, vidi priložnosti in jih po svoji moči tudi realizira oziroma uredi, da do realizacije pride. Iskrene čestitke za zlato priznanje!

Podelili smo nagrado mentorici inovativnosti.

Prejela jo je Barbara Benedičič.

Podelili smo priznanje na temo Domelovih vrednot:

Ker Domelovci vedno znova dokazujemo, da je sodelovanje naša spoštovana vrednota, smo iz tega naslova tokrat nagradili lanskoletno skupino, ki je prejela priznanje za dosežke pri uvajanju TPM-metode za leto 2022, a se je zaradi krize odpovedala nagradi. S tem so člani skupine dokazali svojo pripadnost podjetju in se izkazali kot odlična izbira za letošnje priznanje.

Podelili smo priznanje najboljši TPM-skupini.

Tokrat je bila izbrana skupina Proizvodnja ščetk, kjer sestavljajo ščetke.

Podelili smo priznanje za razvojni projekt.

To je projekt 1384 za SHW.

Podelili smo priznanje s področja kakovosti.

Prejel ga je Anže Bergant.

Častni gost letošnje podelitve Domelovih priznanj je bil prof. dr. Marko Jaklič, ki je na Ekonomski fakulteti v Ljubljani zaposlen kot redni profesor za področje poslovne ekonomije. Profesor Jaklič podjetje Domel zelo dobro pozna, saj je skozi njegove roke na Ekonomski fakulteti šlo precej "Domelovcev", med drugim je bil mentor pri magistrski nalogi predsednika uprave, Matjaža Čemažarja. Naše podjetje je njegovo pozornost pritegnilo zlasti zaradi uspešnega procesa lastninskega preoblikovanja in vzdrževanja lastniške strukture. V lanskem letu se je prijazno odzval na povabilo za sodelovanje v Nadzornem svetu Domel Holdinga in tako v vlogi aktivnega nadzornega člana nadzira poslovanje našega podjetja. Za Domel pravi, da je lahko po svojem sistemu inovativnosti vzor številnim podjetjem.

Častni gost g. Marko Jaklič

Podelitev Domelovih priznanj so tudi letos obogatili učenci in učenke Glasbene šole Škofja Loka s svojim pestrim programom. Prisluhnilo smo Virtuozu skladatelja B. Puciharja, Mornarju, skladatelja F. S. Vilharja, Polka-Janka, skladatelja S. Ljahovickaja, ter vsem

dobro poznani Avsenikovi Na Golici. Učenci Glasbene šole Škofja Loka so nastopili pod vodstvom profesorjev Anje Fučak Dolinar, Janeza Hostnika, Olesje Horvath in Matjaža Kokalja.

V zaključnem govoru je predsednik uprave, mag. **Matjaža Čemažar**, nagovoril vse letošnje nagrajenke in nagrajence: »Zaposleni smo srebrnina tega podjetja, zato se vsako leto trudimo prepoznati najboljše in nagraditi tiste, ki izstopate – inovacije in izboljšave vodijo v napredek in danes smo lahko ponosni na vaše dosežke.«

Poudaril je, kako pomembno je, da naše izdelke in procese neprestano izboljšujemo, in se hkrati

Še enkrat iskrene čestitke vsem prejemnikom Domelovih priznanj! In hkrati prijazno povabilo vsem, da svoje inovativne ideje še naprej vpisujete v sistem

zahvalil vsem, ki vsak dan razmišljajo izven ustaljenih okvirjev, iščejo nove rešitve in verjamejo v moč inovacij. Vsaka izmed nagrajenih inovacij predstavlja pogum, vztrajnost, predanost in ustvarjalnost. Kot je dejal, je sodelovanje izpostavljena vrednota, saj jo potrebujemo povsod: »Sami ne zmoremo veliko, skupaj zmoremo v veselje.«

SORA. Ideje, ki niso zapisane, imajo namreč kratko življenjsko dobo.

PREJEMNIK ZLATEGA PRIZNANJA ZA LETO 2023: MATEJ BEVK

Napisala: Nataša Dolenc

Zlato nagrajenec za leto 2023 prihaja iz Domelove lokacije Trata, in sicer iz Poslovne enote komponente, oddelek avtomatske stiskalnice.

Matej Bevk je bil z osmimi samostojnimi izboljšavami in eno v soavtorstvu nominiran za zlato priznanje. Odlične izboljšave, ki presegajo pričakovanja nadrejenih, pretekla priznanja, zagnanost in njegov vpliv pri dvigu produktivnosti na področju avtomatskih stiskalnic so dejavniki, ki so ob močni konkurenci odločili pri izboru. Preglejmo nekatere Matejeve ideje:

- Dvig odvijalca že prinaša velike koristi ob zamenljivih internih stroških.
- Inovativen način pakiranja je uporaben za tanjše pločevine od 0.2 mm in izveden s strani Mateja na segmentih 731.
- Nov postopek preverjanja varovanja letov je na Trati sprejet, dogovarjajo se tudi z orodjarno.

- Oddaljen dostop za tehnologije je v dogovarjanju.
- Predlog o »reset« tipki izven panela zmanjšuje stroške vzdrževanj.
- Nadgradnja avtomatizacij z nivojskimi gesli je v postopku realizacije.
- Izboljšano varovanje avtomatizacije in večja produktivnost na programu 731 je realizirana. Vsekakor Matej dobro opazuje, vidi priložnosti in jih po svoji moči tudi realizira oziroma uredi, da do realizacije pride.

Čas je kot dragocen biser, ki ga ne moremo zadržati, a ga lahko izkoristimo na najbolj inovativen način. Matej, naj ta ura ne meri le časa, temveč naj nosi v sebi spomin na vsak trenutek predanosti, vztrajnosti in ustvarjalnosti. Čestitke za tvoj izjemen prispevek k našemu podjetju in napredku.

Kdaj si prišel v Domel in na katero področje? Kako je potekala tvoja karierna pot v Domelu?

V Domel sem prišel leta 2015, na oddelek avtomatskih stiskalnic v Železnikih. Nekaj let sem bil zaposlen kot proizvodni delavec, nato pa sem postal mojster na eni od izmen. Kasneje, ko se je prešlo s štiriizmenskega urnika na triizmenski, pa sem postal proizvodni tehnolog. To delo opravljam tudi sedaj.

Prejel si zlato priznanje za inovativnost v letu 2023 v podjetju. Kaj ti priznanje pomeni?

Priznanje mi pomeni nagrado za ves trud celotnega oddelka, saj nam je na »kritičnih« strojih in projektih uspelo zmanjšati stroške in povečati produktivnosti, s tem smo tudi na enem od strojev ukinili delovne nedelje, ker se naredi dovolj čez teden.

Kako gledaš na sistem inovativnosti v Domelu?

Sistem je izredno dobro vpeljan, mogoče bi nadgradili edino to, da bi bil na vsaki lokaciji en zaposleni, ki bi spodbujal ljudi k vpisu predlogov in skrbel, da bi se predlogi realizirali in bi bili delavci nagrajeni.

Ali Domel omogoča uresničevanje inovativne žilice?

Ja, omogoča.

V preteklosti si bil že prejemnik štirih srebrnih in dveh bronastih priznanj. Več predlogov se navezu-

je na avtomatizacije pohitritve delovanja strojev. Kako imajo predlogi vpliv na OEE oziroma cilje na področju AS? Ali to pomeni, da operaterji na strojih morajo več delati?

Ne, največkrat so bile pohitritve izvedene na način, da so se zmanjšali zastoji in nepotrebni gibi, tako da imajo operaterji s strani tega manj dela. Ker se skozi teden naredi več, je posledično manj delovnih vikendov, razen če so težave z orodji, na kar pa nimamo vpliva. Je pa tako, da vsak dvig normativa oziroma delo med malico prinese slabo voljo v proizvodnjo, četudi so stroji narejeni tako, da omogočajo kontinuirano delo. Menim, da bi večja produktivnost in boljši OEE morala biti cilj vsakega zaposlenega, ne zgolj posameznikov.

Tvoja želja pri izbiri ure je bila, da je odporna na udarce. Ali je to kaj v povezavi s tvojim delom na področju štanc?

To je bil bolj ukaz moje žene, saj ve, da je moje delo dopoldne in popoldne tako, da bo ura prejela veliko udarcev.

Ali tvoja inovativnost posega tudi na področje zasebnega življenja?

Seveda, vsak dan se soočamo z novimi izzivi, tako da idej ne zmanjka.

INOVATIVEN razvoj programa motorjev za sesanje: izjemna pot podjetja Domel

Karmen Nastran

Podjetje Domel je z razvojem sesalnih enot postavilo trdne temelje za svoj uspeh. Njegova predanost kakovosti, inovacijam in postavljanju trendov ga uvršča med vodilna proizvodna podjetja v panogi.

Zgodovina

Zgodba o uspehu se je začela pisati v 70. letih prejšnjega stoletja. Takrat so v Domelu postavili temelje programa sesalnih enot, saj so pričeli z dobavo vakuumskih motorjev s ščetkami ameriškega kupcu. Danes je program izjemno raznolik in obsežen. Iz skromnih začetkov je nastal program, ki še danes zaseda prestižno mesto v Domelovem portfelju izdelkov.

Ljudje

Poslovna enota, ki se ukvarja s sesalnimi enotami, združuje številne strokovnjake, ki delujejo v različnih službah. Trenutno je v programu Sesalne enote aktivno vključenih približno 50 predanih zaposlenih v prodaji, razvoju produktov, tehnični podpori, tehnologiji in kakovosti. V proizvodnji je na začetku leta 2024 zaposlenih več kot 140 delavcev.

Za nemoteno delovanje jim pomagajo tudi ostale centralne službe: planiranje, nabava in logistika.

Zaposleni v režijskih službah

Vodilna vloga na trgu

Podjetje Domel je z razlogom največji evropski proizvajalec sesalnih enot. Domelovi izdelki dosegajo najvišje izkoristke v panogi in predstavljajo vrhunsko razmerje med močjo in težo. Njihove sesalne enote se zaradi izjemnih karakteristik in visoke zanesljivosti večinoma uporabljajo v premium segmentih.

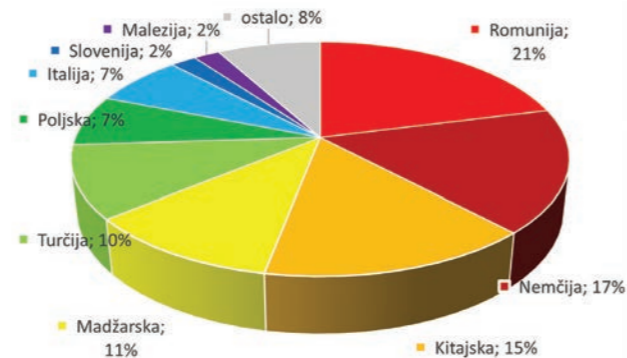
Najdemo jih v najtišjih sesalnikih na trgu, ki imajo raven hrupa zgolj 57 dB, ter aparatih, ki zahtevajo visoko učinkovitost. Izjemno hitro vrteči se univerzalni motor v razpršilniku barve je eden od njihovih posebnih dosežkov.

Globalna prisotnost

S proizvodnjo na Kitajskem so leta 2006 sledili svojim kupcem, ki so tja selili proizvodnjo sesalnikov. Podjetje Domel si prizadeva ostati cenovno konkurenčno in širiti svojo proizvodnjo, zato so leta 2019 odprli proizvodno lokacijo v Srbiji. Prodajo po državah in prisotnost po vseh celinah prikazuje diagram.

Velikoserijska proizvodnja

Proizvodnja motorjev za sesalne enote v Domelu presega obseg proizvodnje drugih motorskih pro-

gramov v podjetju. V njihovi redni proizvodnji trenutno deluje 15 družin motorjev, kar jim omogoča prisotnost v raznolikih aplikacijah.

Če bi postavili drugo poleg druge vse najbolj prodajane sesalne enote, ki so jih v podjetju naredili v preteklih letih, bi obkrožili malo več kot polovico Zemlje.

Zaposleni v proizvodnji

Aplikacije

Domelove sesalne enote se uporabljajo v veliko različnih napravah, od industrijskih do gospodinj-skih. Vgrajujejo se v različne vrste sesalnikov ter v sušilnike, odsesovalne sisteme, talne čistilnike in razpršilnike barve.

Vrhunski razvoj in testiranje

Njihovi motorji prestajajo nenehna testiranja v sodobno opremljenih laboratorijih, s čimer zagotavljajo vrhunsko kakovost izdelkov.

Inovacije in postavljanje trendov

Domel postavlja trende na področju sesalnih enot. Kot razvojni dobavitelj se nenehno prilagaja željam svojih kupcev, uporablja nove materiale in razvija nove tehnologije. Najnovejši trendi vključujejo motorje za baterijske naprave. Pomemben del razvoja poteka v virtualnem okolju, kar omogoča hitrejše prilagajanje tržnim zahtevam.

GREMO – inovacijska konferenca slovenske avtomobilske industrije

Jaka Kavčič

Maja 2023 je SRIP ACS+ organiziral Strateško razvojno konferenco misije GREMO (GREen MObility). Vrhunec te konference je bil podpis strateškega dokumenta in zaveze vlade, da bo podprla misijo GREMO. Tokratna inovacijska konferenca, ki se je odvijala 3. aprila, je bila na eni strani namenjena predstavitvi inovacij slovenskih podjetij, na drugi strani pa osvežitvi že omenjene zaveze.

Misijo GREMO sestavljajo 4 podprojekti oz. pravilneje investicije. To so: i-MOTION, e-MOTION, BATMAN in LIGHTWEIGHT. Domel je s svojimi aktivnostmi vključen v prve tri. Investiciji i- in e-MOTION sta že v teku, konec leta 2023 smo prejeli tudi že prva denarna sredstva za sofinanciranje iz le-teh. Vloga za investicijo BATMAN je prav tako že oddana in je v fazi presoje ustreznosti in dodelitve skrbnika investicije na Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport.

Program tokratne inovacijske konference je bil namenjen predstavitvi inovacij konzorcija podjetij. Vabljeni so bili ključni predstavniki vlade, vključno s predsednikom Vlade RS, dr. Robertom Golobom, ministrom za visoko šolstvo, znanost in inovacije, dr.

Igorjem Papičem, in ministrom za okolje, podnebje in energijo, Bojanom Kumrom. Preko predstavitev inovacij so se gostje lahko prepričali, za kaj so

namenjena sredstva misije GREMO. Domel je že od samega zaključka aktivno vpet v misijo GREMO in je del strateškega sveta oz. del jedrne skupine misije GREMO. Na tej konferenci smo predstavniki Domela aktivno sodelovali pri programu konference. Na dopoldanskem delu konference sem predstavil inovacijo EC-motorja 721, ki jo je kasneje predsednik uprave, mag. Matjaž Čemažar, znotraj ožje skupine udeležencev predstavil še predsedniku vlade. G. Čemažar je skupaj z drugimi predsedniki uprav podjetij jedrne skupine osvetlil tudi trenutno poslovanje podjetij v konzorciju. Ključno sporočilo tega dela je bilo, da je v teh časih intenzivne transformacije avtomobilske industrije za evropsko avtomobilsko industrijo ključnega pomena to, da držimo konkurenčno prednost in dvigujemo dodano vrednost slovenskim izdelkom. Jasno je bilo izraženo tudi dejstvo, da potek misije GREMO zaostaja za prvotnim časovnim planom, kar že otežuje izvedbo določenih razvojnih aktivnosti.

Predsednik vlade se je na to sporočilo odzval z razumevanjem stanja in pojasnil, da bo Vlada RS še naprej podpirala misijo GREMO, saj razumejo pomembnost sprememb in stalnih inovacij. Razume tudi, da bi si v gospodarstvu želeli hitrejšo podporo na izvedbeni ravni investicije, a hkrati opozarja, da gre za nov pristop, s katerim niti Vlada RS niti podjetja še nimamo toliko izkušenj. Pomembno je, da kljub določenemu zaostanku podpora države ni nič manjša, hkrati tudi ne zaveza, da se bo prvotno zastavljen plan misije GREMO izpeljal do konca.

Dogodek je bil vrhunsko izpeljan, za kar gre zahvala SRIP ACS+. Konferenca je v celoti dosegla svoj namen. Ne morem mimo zahvale ekipi marketinga ter kolegici Karmen Nastran in kolegu Andražu Štefaniču, ki sta pripravila razstavo Domelovih izdelkov ter jih tudi predstavljala udeležencem konference na neformalnem druženju izven konferenčne dvorane. Prav tako se na tem mestu zahvaljujem vsem Domelovkam in Domelovcem, ki ste v aktivnosti znotraj misije GREMO tako ali drugače vključeni. Ogromno truda je poleg razvojno-raziskovalnih aktivnosti vloženi tudi v pripravo poročil, ki so marsikdaj za koga še dodatno breme. Po tem dogodku je jasno, da trdna zaveza in podpora ostajata tako na ravni države kot na ravni podjetij. Motivacija za nadaljnje sodelovanje bo tako višja, saj vemo, da GREMO v pravo smer.

LIFTWORK – dvižna miza

Urban Mrak

Zdravo delovno okolje nosi v sodobnem svetu vedno večjo težo. Zdravo delovno mesto ne le izboljšuje produktivnost zaposlenih, temveč tudi krepi njihovo fizično in psihično dobrobit. Tega se zavedamo tudi v Domelu, zato smo se v okviru zagonskih projektov lotili razvoja lastne dvižne mize - Liftwork.

Aktivna uporaba dvižne mize nam omogoča, da med delom spreminjamo svoj položaj, kar izboljša ergonomijo delovnega mesta, saj po mnogih raziskavah zmanjšuje obremenitve v mišicah, sklepih in hrbtenici. Poleg tega pa aktivnejše delovno okolje lahko prispeva k izboljšanju cirkulacije, zmanjšanju utrujenosti ter povečanju koncentracije in produktivnosti.

Rdeča nit razvoja mize je bila uporaba Domelovega motorja, s čimer bi razširili njegovo uporabo v izdelkih z višjo dodano vrednostjo. V prvih iteracijah smo se soočali predvsem z izzivi glede vibracij in hrupa, ki smo jih ob koncu lanskega leta odpravili

do te mere, da smo predali prvi prototip v uporabo znotraj podjetja. Prva uporabnica, zaposlena v razvoju, je z dvižno mizo zelo zadovoljna, saj si jo lahko prilagodi svoji višini, tudi ko sedi in seveda, ko se odloči, da bo pri delu stala. Dodaja, da motor v mizi ni glasen in da hrup ni moteč ter dvižno mizo priporoča vsem zaposlenim. V naslednji fazi načrtujemo izdelavo prve manjše serije 10 dvižnih miz za tiste zaposlene v Domelu, ki so izrazili željo za njihovo uporabo. Z internim testiranjem želimo identificirati morebitne izzive ali izboljšave, ki jih je potrebno odpraviti pred prodorom na zunanji trg.

Predstavitve ekipe: Anže in Urban

Prvi prototip v uporabi

Urejenost kablov in integrirane vtičnice

Prednosti dvizne mize Liftwork pred ostalimi dviznimi mizami na trgu so:

- integrirane vtičnice,
- urejenost kablov z magnetnimi držali,
- spominska funkcija za 2 različni višini,
- varčevanje z energijo, ko miza miruje.

INDUSTRIJSKA gasilska enota Domel

Aleš Markelj

Industrijska gasilska enota Domel (v nadaljevanju IGE Domel) je bila ustanovljena na podlagi odločbe inšpektorja za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami z namenom povečanja požarne varnosti v podjetju Domel. Zakaj kar na lepem potreba po ustanovitvi gasilske enote v Domelu, ki se doslej s temi zahtevami še ni srečeval? Dejstvo je, da so zaradi v zadnjem obdobju vse pogostejših in obsežnejših požarov in eksplozij v industrijskih kompleksih širom Slovenije pristojni organi poostrili nadzor in striktno uveljavljanje zakonodaje, kar je posledično pripeljalo tudi do potrebe po vzpostavitvi IGE Domel.

Zakonodaja namreč določa, da se kategorije industrijskih gasilskih enot, ki jih morajo na podlagi zakona ustanoviti gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, določijo na podlagi skupnega števila točk doseženih glede na:

- vrsto dejavnosti,
- število zaposlenih,
- površine, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti,
- oddaljenost industrijskega obrata od najbližje ustrezne teritorialne GE (V. ali višje kategorije),
- vgrajene sisteme aktivne požarne zaščite.

Na podlagi zgornjega točkovanja je bilo za našo lokacijo Otoki 21 v Železnikih ugotovljeno, da je potrebno ustanoviti industrijsko gasilsko enoto II. kategorije. Pri ostalih naših lokacijah ni podobnih potreb po ustanovitvi industrijskih gasilskih enot.

To posledično pomeni, da na lokaciji Otoki, na

podlagi meril za organiziranje gasilskih enot, moramo zagotavljati naslednje:

- V času delovnega procesa je potrebno zagotoviti 5 gasilcev.
- Ob sobotah, nedeljah, praznikih, kolektivnih dopustih in v nočnem času je potrebno zagotoviti 1 gasilca.
- Zagotoviti moramo gasilsko osebno zaščitno opremo za gasilce.
- Zagotoviti moramo opremo z gasilskim vozilom GV-1 ali GV-V1.

Z Občino Železniki in GPO Železniki je bil konec leta 2023 že sklenjen širši dogovor o nabavi vozil: kar se Domela tiče, smo začasno že prejeli gasilsko vozilo GVV-2 iz PGD Dražgoše, v letu 2025 pa prejmemo gasilski kombi GVV-1 iz PGD Sorica, ki je bolj primeren za naše podjetje in ki bo predstavljal dolgoročno rešitev za našo IGE. Začasni gasilski

kamion GVV-2 je že nameščen v prostoru, ki se je doslej namenjal za potrebe civilne zaščite.

Vzporedno pripravljamo tudi nakup ustrezne gasilske opreme, tako da bodo tudi naši gasilci imeli primerno in kvalitetno zaščitno opremo.

Pred kratkim smo imeli objavljen razpis za 4 dežurne gasilce, ki bodo delo gasilca opravljali kot svojo redno službo. Razporejeni bodo na delovno mesto gasilec in bodo zagotavljali stalno dežurstvo, tako v času delovnega procesa kot tudi ob nedelovnih dnevih (ponoči, nedelje, prazniki, kolektivni dopusti, ...). Prejeli smo kar nekaj prijav, nekaj kandidatov je ustreznih in se dogovarjamo o zaposlitvi, po potrebi pa bomo v poletnem oz. jesenskem času razpis še ponovili.

Prav tako moramo v času delovnega procesa zagotavljati prisotnost oz. dežurstvo 5 gasilcev. V praksi to pomeni, da bodo na vsaki izmeni morali biti poleg zgoraj omenjenega gasilca, ki bo to opravljal kot redno službo, še 4 prostovoljni operativni gasilci. To pa so lahko vsi naši zaposleni na lokaciji Otoki in imajo status operativnega člana v kateremkoli prostovoljnem gasilskem društvu.

Kakšna pa bo naloga teh naših prostovoljnih operativnih gasilcev? Od teh kandidatov se ne pričakuje kakšnih posebnih dodatnih obremenitev, večina aktivnosti bo potekala v okviru rednega delovnega časa, pa vendar bodo imeli pri izpolnjevanju odločbe inšpektorja in zagotavljanju požarne varnosti pomembno vlogo:

- Sodelovali bodo pri dežurstvih med delovnim časom, skladno z razporeditvijo poveljnika IGE Domel (v praksi to pomeni, da bodo normalno opravljali svoje delo, le v primeru požara oz.

drugega izrednega dogodka pa bodo na podlagi poziva poveljnika IGE Domel aktivno sodelovali pri preprečitvi nevarnosti).

- Sodelovali bodo pri 2-3 vajah letno (vse te opravljene ure se priznajo kot redna prisotnost v službi).
- Imeli bodo možnost prostovoljnega (na svojo izrecno željo) vključevanja v dežurstva izven delovnega časa (npr. ob odsotnosti dežurnih gasilcev preko vikendov, praznikov, ...) in seveda za ustrezno plačilo.

Vsi naši vključeni prostovoljni operativni gasilci bodo za svoje sodelovanje deležni tudi dodatnih finančnih spodbud in priložnosti za dodaten zaslužek.

Trenutno je pripravljenost za sodelovanje v IGE Domel potrdilo 10 naših zaposlenih, za neko normalno izvajanje dežurstev med rednim delovnim časom pa ocenjujemo, da bi potrebovali cca. 20 kandidatov. Zato ponovno vabimo vse naše zaposlene na lokaciji Otoki, ki imajo status operativnega člana v kateremkoli prostovoljnem gasilskem društvu, da se nam pridružijo in pripomorejo k izboljšanju požarne varnosti ter aktivno sodelujejo pri razvoju IGE Domel.

Za zaključek:

V našem registru tveganj skupine Domel sta med našimi ocenami tveganja delovanja na zelo visokih mestih tako poplave kot tudi požar. Z ureditvijo reke Sore in izgradnjo protipoplavnega zadrževalnika bomo verjetno lahko oceno tveganja za poplave precej znižali do konca tega ali naslednjega leta. Poskrbimo še, da bomo z vzpostavitvijo delovanja IGE Domel lahko tudi tveganje požara znižali na bolj sprejemljive nivoje.

POSTANI ČLAN/ICA INDUSTRIJSKE GASILSKE ENOTE DOMEL

Industrijska gasilska enota Domel (v nadaljevanju IGE Domel) je bila ustanovljena na podlagi odločbe inšpektorja za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, z namenom povečanja požarne varnosti v podjetju Domel. Kot vse gasilske enote, tudi IGE Domel potrebuje člane za svoje delovanje.

Zato vas vabimo, da se tudi vi pridružite Domelovi gasilski enoti.

Pogoj za vključitev v IGE Domel je status operativnega člana v kateremkoli prostovoljnem društvu ter delovno mesto na lokaciji Otoki 21, Železniki.

S pridružitvijo boste pripomogli k izboljšanju požarne varnosti ter aktivno sodelovali pri razvoju IGE Domel. Večina aktivnosti bo potekala v okviru vašega delovnega časa, tudi pri morebitnih redkih izjemah, ki bodo potekale izven le-tega, vam bodo te aktivnosti priznane kot prisotnost na delu. Deležni boste tudi dodatnih finančnih ugodnosti ter priložnosti za dodaten zaslužek.

Podrobnejše informacije, kako bo gasilska enota delovala, kakšne bodo vaše obveznosti in ugodnosti ter kako bo naša gasilska enota opremljena, lahko pridobite pri:

- vodji oddelka VPD Dušanu Valantu (tel. 124),
- direktorju splošnega področja Alešu Marklju (tel. 173),
- pravni svetovalki Martini Razingar (tel. 140).

Zainteresirani kandidati naj svojo prijavo pošljejo najkasneje do konca meseca marca na mail:
dusan.valant@domel.com

PREPREČIMO poškodbo/nezgodo pri delu

Dušan Valant

Poškodbo pri delu lahko pravočasno preprečimo. V večjih podjetjih se je uveljavila kot dobra praksa, da zaposleni poročajo o nevarnih dogodkih. To so dogodki, ob katerih je ali bi lahko nastala premoženjska škoda, je ali bi lahko bilo ogroženo zdravje ali življenje delavca oziroma bi lahko prišlo do nezgode delavca, zaradi katere bi bil delavec nezmožen za delo (ZVZD-1).

Nevarni dogodki (krajše ND ali ang. »Near miss«) so značilni za vsa podjetja, ne glede na panogo ali velikost. Pomembno je, da delodajalec zagotovi sistematično zaznavo in obravnavo nevarnega dogodka (npr. v okviru TPM-skupin) ter pravočasno zagotovi korektivne oziroma preventivne ukrepe. Prepoznani in poročani nevarni dogodek (v nadaljevanju ND) je informacija, ki daje delodajalcu priložnost, da prepozna vrzeli med trenutno sprejetimi ukrepi in dejanskimi tveganji pri delu.

Poročanje o ND je za delavca orodje, s katerim delodajalcu pomaga pri pravočasnem (pred poškodbo/nezgodo) izboljšanju ravni varnosti in zdravja pri delu, sočasno pa omogoča in spodbuja soudeležbo delavca pri zagotavljanju zdravja in varnosti na

dnevni ravni. Ustrezno dokumentiranje in beleženje nevarnih dogodkov je ključno pri iskanju vzrokov za nastanek teh dogodkov.

PREPOZNAVANJE NEVARNIH DOGODKOV je priložnost za izboljšanje zdravja in varnosti na delovnem mestu ali v delovnem procesu na podlagi stanja ali incidenta, ki ima lahko resnejše posledice, vključno:

- a) s pogoji za delo, ki lahko vplivajo na varnost in zdravje, oziroma z nevarno okolico (npr. spolzka tla – olje, ...)
- b) s tveganim izvajanjem nalog, tveganim vedenjem/obnašanjem (npr. delavec ne uporablja osebne varovalne opreme, spremeni osebno varovalno opremo zaradi udobja, ne dela v celoti skladno z navodili-improvizacija, ...)
- c) z manjšimi incidenti in poškodbami, ki bi lahko bile resnejše (npr. delavec ali več delavcev se opraska na istem robu stroja, ki je mehansko poškodovan, ...)
- d) z dogodki, pri katerih bi lahko prišlo do poškodbe, vendar ni (npr. padec orodja s palete mimo delavca, stroj je naredil nepričakovan gib mimo roke delavca, ...)
- e) z dogodki, pri katerih bi lahko nastala premoženjska škoda, vendar ni (neobičajno delovanje stroja – čuden zvok, ...)
- f) z dogodki, kjer je bila odstranjena/omejena/premoščena varnostna pregrada oz. varnostni spremenjen koncept (delavec je odstranil mehansko varovalo, »goljufivci« zaradi hitrejšje izvedbe delovne naloge)
- g) z dogodki, pri katerih bi lahko nastala okoljska škoda, vendar ni nastala (npr. razlitje kemične snovi v kanalizacijo je bilo preprečeno, ...)

POROČANJE O NEVARNEM DOGODKU V DOMEU

Delavci morajo vse incidente na delovnem mestu, nevarne razmere, skorajšnje nesreče ter premoženjsko in okoljsko škodo prijaviti neposredno nadrejeni osebi. Nevaren dogodek se vpiše z znakom »!« v kvadrat koledarskega tedna z datumom zapisa.

DOMEL VARNOST PRI DELU

Skupina: Leto:

Teden	Datum in ura nezgode	Osebnostna številka poškodovanca	Priča	Podpis nadrejeni	Opis nezgode

Status:
 ✓ brez nezgode pri delu
 ○ nezgoda brez bolniškega staleža
 ! nevaren dogodek
 ✘ nezgoda z bolniškim staležem

Izdela: Barbara Benedičič Datum: 1.1.2024
 Obr.: 05 Rev.: 05 List 1 od 2

SPODBUDA

Varno delo je način dela, zato bi morali vsi delavci to čim prej sprejeti in ozavestiti, če je potrebno, temu z neposrednim vodjem dodatno posvečati pozornost pogosteje, lahko vsak dan. Poročanje o ND je del varnega dela in ozaveščenosti delavca, ki se spodbuja, zato je zmotno razmišljanje, da bi delavca zaradi poročanja o ND disciplinsko obravnavali. Še več, prepoznavanje in poročanje o ND delavcev lahko bistveno pripomore k preprečevanju poškodb/nezgod delavcev z drugih oddelkov ali lokacij, ki imajo sorodno naravo dela.

Če je namen delavca, da s poročanjem o ND prikrije dejansko stanje, zavaja ali upravičuje tvegan način dela, potem mora sprejeti odgovornost za svoje vedenje kot prekršek in hujše kršitve delovne obveznosti v smislu disciplinske odgovornosti.

- V stolpec »nezgode« vpišite ND.
- V stolpec »poškodovanec« in »priča« vpišite ime in priimek poročevalca o ND.
- V stolpec »opis« na kratko vpišite, kaj se je zgodilo (glej točko 1, Prepoznavanje nevarnih dogodkov).

Vse vpisane ND neposredni vodja preuči, razvrsti po prioritati glede na naravo ND, po potrebi obvesti svojega nadrejenega ter oddelček VPD in jih skupaj z delavci obravnava na sestanku (dnevno) ter predlaga ukrepe za izboljšanje.

Rezultati preiskav bodo uporabljeni za izboljšanje varnostnih sistemov, za nadzor nad tveganji in za zmanjšanje tveganja ter dodatna ali konkretna usposabljanja delavcev. Vse to predstavlja priložnosti za uspešnost in zavezanost k nenehnemu izboljševanju varnosti in zdravja pri delu.

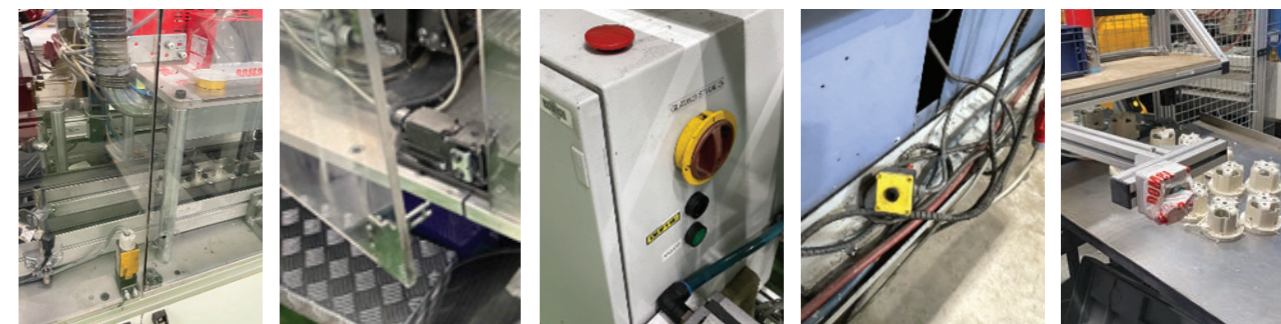

NEVARNI DOGODKI V DOMEU

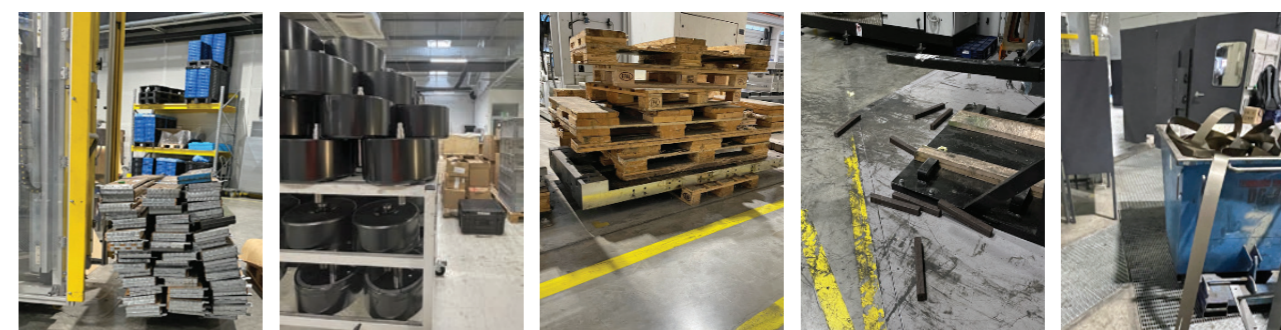
Poškodovana delovna oprema: viličar, predelna stena, regal, el. dvigalo, ročno orodje

Delo pri odstranjenih/onemogočenih vgrajenih varnostnih napravah - odstranjeno končno stikalo, omejevanje vgrajenih varnostnih naprav, odlomljena tipka za izklop v sili

Tvegano odlaganje/nalaganje kosov/transportnih enot, razmetani ostanki embalaže

poraba poškodovane/improvizirane opreme povezane z el. napajanjem

ZDRUŽENJE DUSA V SUDŽOVU

Boštjan Demšar

Domel je eno izmed zadnjih proizvodnih podjetij v slovenski lasti na Kitajskem. To predstavlja večjo odgovornost, kot bi si takole na hitro predstavljali. Na nas se obračajo študentje, inštituti, podjetniki, in posamezniki z različnimi izzivi, idejami in željami. Mnogim pomagamo in svetujemo, se odzovemo na klice in predlagamo možnosti. Vsekakor je lažje poklicati Slovence in se z njim pogovoriti, kot pa iskati pristne informacije preko tujih prijateljev.

Še pred tremi leti sem imel slovensko družino direktorjev, s katero sem se lahko posvetoval o marsičem in dobil vedno dober nasvet, ali pa vsaj nekoga, ki me je bil pripravljen poslušati v tistem trenutku. Že če ti je nekdo pripravljen prisluhniti, je ponavadi pol problema rešenega. V največje zadovoljstvo in ponos mi je bilo, če sem kdaj od koga dobil klic, da nekaj rabi od mene. Ni se zgodilo velikokrat, se pa je.

Torej, zdaj ko je ta družina močno okrnjena, sem moral najti drugačno zatočišče za razne informacije. Zdaj že večkrat poslušam, kot da bi bil "đomba", čeprav sem še daleč od tega. Pet let je še kratka doba, da bi se lahko širokoustil z izkušnjami. Veliko se bo še treba naučiti, zato zame združenje DUSA predstavlja »ena velika ušesa ter roke« kjer lahko vedno dobim poslovni objem.

S tem namenom smo v letošnjem letu naše podjetje pridružili združenju DUSA, s katerim sodelujemo že nekaj let, saj so odprti tudi za nečlane, le pristojbine so dvojne vrednosti. DUSA je bilo v preteklosti poslovno združenje nemških podjetij v Sudžovu, kasneje so se očitno zaradi njihovega dobrega delovanja združenju začela pridruževati še druga tuja evropska podjetja. V zadnjem obdobju se je našla zelo aktivna skupina posameznikov, ki vodijo združenje in so pri svojem delovanju zelo uspešni.

Združenje DUSA je zares aktivno, saj se dogodki vrstijo tedensko. Skupina deluje podobno kot vsako gospodarsko združenje. Ukvarjamo se s trenutnimi perečimi temami, vprašanji razvoja podjetij, stanja poslovanja, ESG-temami, organizira se finančni forum, letno se izvaja anketa o stanju plač v Sudžovu in okolici ter o pričakovanjih za prihodnje leto, ki jo za združenje izvede partnersko podjetje. Konstantno se organizirajo strokovna izobraževanja za različne

V družbi nemških direktorjev

nivoje kadrov, ki se odvijajo v pridruženih podjetjih in so za posamezna SME-podjetja nepredstavljivo draga, v združenju pa se strošek porazdeli. Spodbuja se zdrav način življenja, tako se organizirajo in financirajo športne prireditve, kot na primer turnir v badmintonu in nogometu.

Sam se redno udeležujem obiskov podjetij, kjer sem spoznal kar nekaj poslovnih prijateljev in stkal dobre vezi z ostalimi direktorji, poleg tega sem akti-

DUSA Allstar

ven član nogometnega kluba DUSA All Star. Za primer sodelovanja lahko navedem eno izmed nemških podjetij, ki nam je pomagalo najti inovativno rešitev lepljenja magneta na gred motorja 714. Predsednik združenja pa se je oktobra srečal z našim predsednikom uprave, s katerim je v sproščnem okolju podelil nekaj izkušenj.

Situacije tujih podjetij na Kitajskem so zelo podobne našim. Moram reči, da mi kar zgledno sodelujemo, sploh če primerjam informacije iz drugih podjetij. Naše sodelovanje v zadnjem obdobju kar nadgrajujemo, tako da sem kar zadovoljen. Čuti se, da tudi vam zaupanje v naše delovanje raste. Veseli me, da kljub negativni gospodarski klimi prihajajo nove priložnosti, novi projekti. Več o tem pa v naslednjem Mozaiku.

Predavanje Gaborja Holcha

Z željami po uspešnem delu in sodelovanju vas vse lepo pozdravljamo.

PLAN NADZORA ali plan obvladovanja

Tadeja Bergant

V čem je razlika, samo v imenu ali pač še v čem?

Razlika je - in sicer je plan nadzora iskanje oz. ugotavljanje skladnosti s predpisanim na podlagi izvajanja kontrole, plan obvladovanja pa je preverjanje, koliko dejansko obvladujemo proces, koliko poznamo dejanske vplive na kakovost izdelka, ki ga proizvedemo v procesu.

Konkretno to pomeni, da je razlika v tem, kaj vzamemo pod drobnogled, ko analiziramo proces.

Povzemam razlago priznanega britanskega poznavalca orodij za obvladovanje procesov (Lean, Six Sigma in tudi orodij kakovosti).

Kaj je plan nadzora – »kontrolni plan«?

Fokus je na procesu. Kaj je osnovna funkcija procesa? Odgovor je enostaven. Noben proizvodni proces se izvorno ne razvija, ker nam je všeč, ker nam preganja dolgčas, ampak ker je cilj takega procesa prinašati dobiček. Vse naprave v procesu s svojim delovanjem torej »proizvajajo denar« .

Če si predstavljamo proces kot škatlo, imamo na eni strani vhode, kot na primer hitrost, lansiranje, specifikacija materiala, temperatura, frekvenca vzdrževanja, ..., na drugi strani pa imamo izhode, to je tisto, za kar je zainteresiran kupec. Izhodi so na primer različne dimenzije (s tolerancami), trdnost, površinska obdelava, ...

In to je bistvo procesa, to pove vse o prinašanju denarja.

Preden tak proces, ki prinaša denar, implementiramo v prakso, bi morali izdelati FMEA-procesa (Failure Mode and Effect Analysis – orodje za pred-

videvanje tveganj in definiranje ukrepov za njihovo zniževanje – o tem sem že pisala). Po izdelanem FMEA-ju procesa nastane Plan obvladovanja (angleško control plan).

V primeru, da ne naredimo FMEA-ja ali ga ne naredimo pravilno, ker recimo menimo, da je to popis procesa, ki je že dejstvo (torej prepozno), implementiramo kaos in zato začnemo projekt nenehnih izboljšav. In čemu služi projekt nenehnih izboljšav?

Pospravljanju nereda, ki smo ga ustvarili, ker ali sploh nismo ali nismo pravilno izvedli FMEA-ja. In rezultat nenehnih izboljšav je spet plan obvladovanja, vendar je ta »dražji« kot tisti, ki bi bil narejen prej in pravilno, če bi izvedli FMEA.

Zdaj se lahko v bistvu vprašamo drugače (da bo bolj zanimivo) – Kaj torej plan obvladovanja NI?

Če plan vključuje merjenje izhodov iz procesa (dimenzije (s tolerancami), trdnost, površinska obdelava, ...) izvajamo nadzor, inšpekcijo, če hočete, in to pripelje do ocenjevanja, ali je nekaj dobro ali slabo. In to je neučinkovito, to je v bistvu plan nadzora (kontrola), to NI plan obvladovanja.

Kar bi si mi želeli kot nadzor, je poskrbeti, da proces stalno proizvaja dobre produkte. Za to pa ne potrebujemo nadzora nad izhodi (merjenje dimenzij ...) - potrebujemo obvladovanje vhodov - in to JE plan obvladovanja. Konkretno to pomeni, da nastavimo parametre na naših strojih tako, da ostanejo tako, kot so bili nastavljeni. Ker so bili tako nastavljeni s ciljem proizvajati denar. Najbolje bi torej bilo, da ko se parametri nastavijo, se »vzame kladio in razbije gumb za regulacijo parametrov«, da nepooblaščen osebe ne morejo spreminjati nastavitve (zakleniti je potrebno dostop do spreminjanja parametrov).

Najbolj spremenljiv vhod v proces je vzdrževanje. Ko smo potisnjeni v kot, ali naj izvedemo naročilo ali izvedemo vzdrževanje, se velikokrat odločimo za preskok vzdrževanja. To pa povzroči nestabilno delovanje strojev. In kaj se zgodi? Napad na nastavitve parametrov, »šrafamo« nastavitve toliko časa, da približno vzpostavimo normalno delovanje, s katerim želimo stabilizirati delovanje strojev. Pa ga res? Za koliko časa?

Kaj bi bilo pa pravilno? Vzpostavitev pravila, standarda, ki predpisuje redno vzdrževanje.

Predpisana frekvenca vzdrževanja in vzdrževanje nadzora nad specifikacijami vhodnega materiala, vzdrževanje vseh konic (noži, elektrode, vse kar se

obrablja) – npr. menjava na določeno frekvenco.

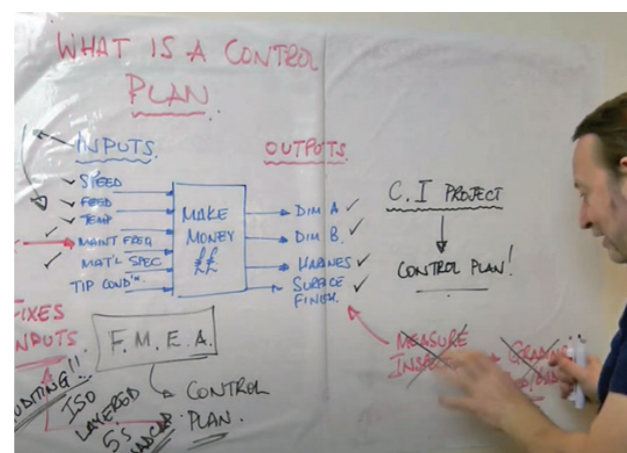
Ti dve procesni variabli vzdrževanja sta najbolj občutljivi za »kršitve«. V primeru pritiskov s količinami (časovni pritisk) začnemo »preskakovati« vzdrževanje in iz istega razloga ne menjamo zadosti frekventno obrabljivih menjalnih delov ter povzročimo, da se bodo ostale variable oziroma spremenljivke – ostali parametri morali ponastavljati oziroma iskati ustrezno nastavitve na recimo temperaturi, hitrosti ..., in takoj izgubimo nadzor ... in v tem primeru je dejansko obvezno »kontrolirati« izhod – izdelke in njihove karakteristike, ker ne vemo, ali proizvajamo dobre ali slabe kose. Ko merimo, nadzorujemo, primerjamo s predpisanim z namenom oceniti dobro ali slabo, vedno govorimo o planu nadzora, ker se to dogaja na izhodih iz procesa.

Plan obvladovanja pa je osredotočen na vhode v proces – nastavimo, fiksiramo in jih vzdržujemo – to je vsa umetnost!

Kako pa jih fiksiramo – to pomeni, kot so izvirno nastavljeni - ker so tako nastavljeni z vzrokom: na podlagi izkušenj, nasvetov proizvajalcev strojev, izračunov, zahtev kupcev ... vzpostavimo princip presojanja. Presojamo v okviru znanih standardov – ISO, IATF, 5S, hitra presoja procesa ... V primeru ugotovitve kršitve teh pravil je potrebno »kršitelja« seznaniti s posledicami.

Bistvo presojanja je torej poskrbeti, da se začetne nastavitve, ki so potrjene dobre, nikoli ne premikajo, spreminjajo – če pa se, se morajo z razlogom in nadzorovano.

Samo nastavitve, ki se ne spreminjajo na vhodu v proces, nam garantirajo dobre izdelke na izhodu procesa in v tem primeru nam jih ni potrebno toliko meriti.

Če je poudarek na planu nadzora, to nekako kaže na to, da nismo prepričani, kaj delamo, in zato moramo meriti in ocenjevati, ali je izdelek dober ali ne.

Da se razumemo, dokler nismo »sveto prepričani« v nastavitve, v vhodne parametre, izvorno seveda moramo meriti in primerjati, nadzorovati izhode. Na podlagi tega – ko imamo enkrat v daljšem obdobju same dobre izdelke in proces - potem »zamrznemo« vhode v proces in jih nadzorujemo (s presojami) ter tako obvladujemo vhode v proces in bomo na izho-

du imeli zelo malo dela ter dobro kakovost. Predvsem bomo zaslužili več denarja. Saj se spomnimo, proces je »strojček za služenje denarja«.

Vse se vrti okrog denarja in to je odgovor na vprašanje, zakaj presojati proces, zakaj se iti 5S, zakaj delati FMEA pravočasno in pravilno. Zato.

Spet provociram – Kaj pa če je vse res in ni samo teorija? Nič nas ne stane poskusiti, lahko pa veliko pridobimo.

KRATKE NOVIČKE IZ SRBIJE

Avtorica: Bernarda Šolar

- Industrijski sindikat Srbija in Domel Motors sta uspešno zaključila pogajanja za kolektivno pogodbo.
- V februarju smo zaključili testiranje žice srbskega dobavitelja Essex. Ko bo dobavitelj potrjen, bo vzpostavljena direktna dobava.
- Prispela pa je prva dobava pločevine iz Kitajske.
- Za osmi marec smo se spomnili tudi naših sodelavk. Obdarili smo jih s cvetjem in z darilnim bonom.
- Iščejo se ponudbe za gradbena dela za ureditev dodatnih pisarniških prostorov in skladišča za vzdrževanje.
- Konec meseca marca je v Somborju potekal Sejem izobraževanja in zaposlovanja. Na dogodku je bil prisoten tudi Domel Motors. Iščemo namreč vodjo vzdrževanja.
- Na delovnem obisku sta bila Luka Benedičič in Breda Tolar. Imeli smo izobraževanje za uporabo meril.
- Uspešno smo izvedli prvo očiščevalno akcijo v okolici podjetja.

SEJEMSKE PREDSTAVITVE

Andreja Thaler

Predstavili smo se na sejmih Arab Health v Dubaju, Mostra Convegno Expocomfort v Milanu, Coiltech v Augsburgu in China Clean Expo v Šanghaju

Arab Health, Dubaj

V januarju smo se s programom laboratorijske opreme predstavili na sejmu Arab Health v Dubaju. Sejem z dolgoletno tradicijo velja za največji specializirani sejem medicinske opreme in pripomočkov na arabskem polotoku. Predstavili smo se kot evropski proizvajalec, ki z laboratorijsko opremo opremlja laboratorije po celem svetu.

Skupaj z našimi partnerji v Dubaju (podjetje LARSA)

V marcu smo razstavljali kar na treh sejmih:

Mostra Convegno Expocomfort, Milano

S programom EC-pogonov, vodilnih na trgu EC-motorjev za ventilacijo in klimatizacijo, smo se

predstavili na sejmu MCE Mostra Convegno Expocomfort v Milanu. Sejem predstavlja priložnost predstavitve svetovnih novosti na področju HVAC-tehnologij, energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije.

Irena Bertonec, Simon Čemažar, Sandi Dolenc in Aleš Levanič

Coiltech, Augsburg

Tudi letos smo se s programom komponent predstavili na sejmu Coiltech v Augsburgu. Gre za

Naša ekipa na razstavnem mestu – Matija Šturm, Ana Tehovnik, Aleš Grad in Marko Čenčič

mednarodni sejem, ki je namenjen predstavitvi tehnologij in materialov za proizvodnjo elektromotorjev. Predstavili smo svoje rešitve vse od prototipa do končnega produkta, serijske proizvodnje. V preteklosti smo se udeleževali sejma Cwieme, vendar je Coiltech odlična konkurenca, tako po kakovosti kot po ceni razstavnega prostora, tako da se bomo sejma udeleževali tudi v bodoče.

Skupaj z našimi sodelavci s Kitajske na razstavnem prostoru

China Clean Expo, Šanghaj

Letos smo se prvič v vlogi razstavljalca predstavili na sejmu China Clean EXPO. CCE-sejem je največji sejem na področju čistilne industrije na Kitajskem, na katerem smo se predstavili s programom sesalne enote. Z obiskom naše stojnice smo bili zadovoljni in prepričani smo v številne nove poslovne priložnosti. Razstavljanje na sejmu načrtujemo tudi v prihodnjem letu.

Sejmi še vedno predstavljajo odlično priložnost za srečanje z našimi poslovnimi partnerji in za iskanje novih poslovnih priložnosti. Naše strokovno podkovane ekipe z obiskovalci delijo naše inovativne rešitve in predstavljajo najnovejše inovacije v panogi. Do konca leta se bomo predstavili še na štirih sejmih: ISSA InterClean v Amsterdamu, Achema in Eurobike v Frankfurtu in na sejmu Medica v Düsseldorfu.

PRIDRUŽITE SE EKIPI DOMEL

Na lokacijah Otoki, Na plavžu, Trata in Reteče imamo odprtih več prostih delovnih mest na različnih področjih:

- proizvodnja
- orodjarna
- kakovost
- logistika
- razvoj

Vabimo vas, da si več informacij glede prostih delovnih mest pridobite na [spletni strani podjetja](#) ali preko **QR kode**:

Obenem vas obveščamo, da je **program priporočil za novega sodelavca** aktiven, kar je tudi priložnost, da priporočite vaše znance, sošolce, bivše sodelavce, ... in prejmete nagrado.

PRIPOROČI NOVEGA »DOMELOVCA«

Skupina Domel išče in zaposluje nove sodelavce. Ob tem bi radi spomnili, da je to tudi priložnost, da priporočiš svoje znance, sošolce, sorodnike, bivše sodelavce, ... za katere misliš, da so primerni za prosta delovna mesta in zato lahko prejmeš ustrezno nagrado.

Kaj moraš narediti kot predlagatelj (da lahko prejmeš nagrado)?

- Na spletni povezavi: <https://app.domel.com/prijave> kandidat odda prijavo na razpisano delovno mesto.
- Pri oddaji prijave mora biti v spremenem pismu zgoraj navedeno ime, priimek in kadrovska številka zaposlenega, ki kandidata priporoča.
- V primeru, da zgoraj naštetih pogoji niso izpolnjeni, se priporočilo obravnava kot neveljavno.

Priporočilo ne velja za Domelove štipendiste in tiste, ki trenutno opravljajo (ali pa so v zadnjem letu opravljali) šolsko prakso in študentsko delo, ter če so prošnjaja, kontakt ali življenjepis že v naši bazi prošenj.

Oseba je izbrana. Zaposlili smo novega sodelavca, ki si ga predlagal/a. Kaj sedaj?

- Pripada ti denarna nagrada, ki je izplačana ob plači in ima na plačilni listi oznako "OC55 Nagrada";
- prva polovica v roku treh mesecev od zaposlitve kandidata,
- druga polovica čez pol leta, če je novi sodelavec še vedno zaposlen v podjetju.

Denarna nagrada v bruto vrednosti je odvisna od »stopnje izobrazbe iskanega delovnega mesta⁽¹⁾« in "dosežene stopnje izobrazbe novega sodelavca⁽²⁾", in sicer znaša:

- 250 EUR do IV. stopnje izobrazbe (osnovna šola in nižje poklicno izobraževanje),
- 500 EUR za V. in VI. stopnjo izobrazbe (gimnazijsko, srednje poklicno – tehniško izobraževanje ter višješolski in visokošolski strokovni program),
- 1000 EUR za VII. in višjo stopnjo izobrazbe (univerzitetni programi, magisterij stroke, magisterij znanosti, doktorat).

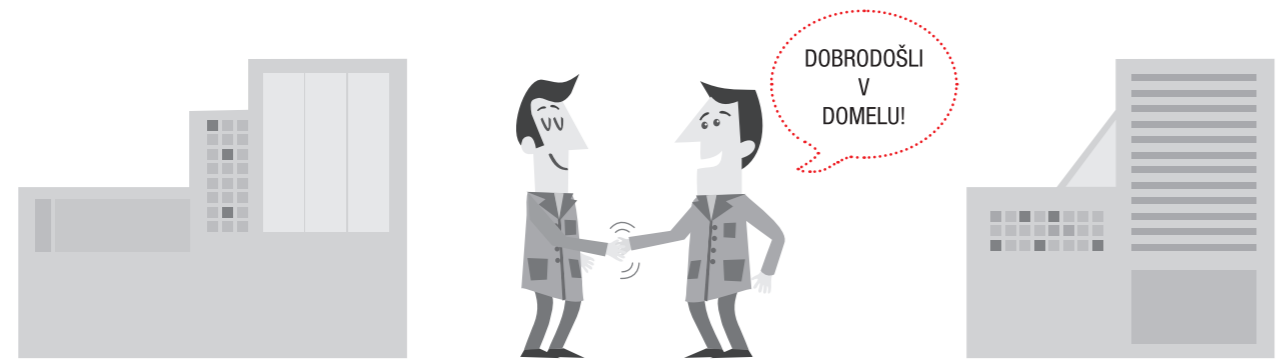
Program velja za vsa podjetja znotraj skupine Domel, na vseh lokacija v RS, do preklica.

Dodatne informacije in pravila najdete na intranetu <http://domelholding.sharepoint.com/> in na oglasnih deskah.

PRAVILNIK PROGRAMA PRIPOROČI NOVEGA »DOMELOVCA«

1. Vsak zaposleni lahko priporoči neomejeno število prijateljev, znancev, ... za zaposlitev v skupini Domel.
2. Na spletni povezavi: <https://app.domel.com/prijave> kandidat odda prijavo na razpisano delovno mesto. Pri oddaji prijave mora biti v spremenem pismu zgoraj navedeno ime, priimek in kadrovska številka zaposlenega, ki kandidata priporoča.
3. Zaposleni dobi nagrado, če je predlagana oseba izbrana za zaposlitev in se z njo sklene pogodba o zaposlitvi.
4. Prva polovica denarne nagrade pripada zaposlenemu v roku treh mesecev od zaposlitve kandidata, druga polovica pa po pretečenih 6 mesecih zaposlitve. Nagrada je izplačana ob plači in ima na plačilni listi oznako "OC55 Nagrada".
5. Denarna nagrada v bruto vrednosti je odvisna od stopnje izobrazbe iskanega delovnega mesta in dosežene stopnje izobrazbe novega sodelavca, in sicer znaša:
250 EUR do IV. stopnje izobrazbe (osnovna šola in nižje poklicno izobraževanje),
500 EUR za V. in VI. stopnjo izobrazbe (gimnazijsko, srednje poklicno – tehniško izobraževanje ter višješolski in visokošolski strokovni programi),
1000 EUR za VII. in višjo stopnjo izobrazbe (univerzitetni programi, magisterij stroke, magisterij znanosti, doktorat).
6. ⁽¹⁾ Nagrada pripada glede na zahtevano stopnjo delovnega mesta, če ima novozaposleni enako ali višjo stopnjo izobrazbe (npr. iskano delovno mesto za V. stopnjo izobrazbe, novozaposleni ima VII. stopnjo izobrazbe – nagrada pripada za V. stopnjo).
7. ⁽²⁾ Če ima novozaposleni nižjo stopnjo izobrazbe od zahtevane izobrazbe za delovno mesto, pripada nagrada glede na dejansko stopnjo izobrazbe novozaposlenega. (npr. išče se delovno mesto za VII. stopnjo izobrazbe, novozaposleni dosega VI. stopnjo izobrazbe – nagrada pripada za VI. stopnjo).
8. Do nagrade zaposleni ni upravičeni, če:
ima sklenjeno individualno pogodbo o zaposlitvi (ker je hkrati tudi odločevalec pri zaposlitvah) ali dela v kadrovskem oddelku,
je prošnjaja že v kadrovski bazi,
je prošnjaja za zaposlitev Domelovega štipendista,
je prošnjaja za zaposlitev osebe, ki trenutno ali je v zadnjem letu opravljala študentsko delo ali šolsko prakso v Domelu.
9. V kolikor določen primer ni zajet, se primer tolmači v smislu in okviru s temi pravili.

PRIPOROČI NOVEGA »DOMELOVCA«

Začasno ter do preklica dvigujemo višino nagrade:

1.000 EUR
za zaposlitev na delovno mesto proizvodni delavec,

1.500 EUR
za zaposlitev na delovno mesto mojster in orodjar
(tehnolog, mojster, orodjar).

Priporočilo velja, če kandidat na spletni povezavi: <https://app.domel.com/prijave> odda prijavo na razpisano delovno mesto. Pri oddaji prijave mora biti v spremenem pismu zgoraj navedeno ime, priimek in kadrovska številka zaposlenega, ki kandidata priporoča.

Ostala pravila iz obstoječega pravilnika ostanejo v veljavi.

NASVETI

za prehrano na delovnem mestu

Janja Kozjek

Človek v 40 letih delovne dobe na delovnem mestu preživi vsaj četrtno svojega življenja. Zato je pomembno, da tudi v službenem času jemo uravnoteženo. Ustrezna prehrana namreč vpliva na splošno zdravje in počutje, s tem pa se poveča tudi naša delovna storilnost. Če ne jemo toplega obroka v podjetju, je prav, da tudi od doma prinesemo zdravo hrano. Najslabše je, da sploh ne jemo nič oziroma posegamo po nezdravih prigrizkih.

Vendar prehranjevati se zdravo in uravnoteženo ni vedno mogoče, saj smo v službi pogosto odvisni od izbire živil v avtomatih s hrano ter ponudnikov hrane v podjetju in v bližnji okolici.

Ker še vedno veliko zaposlenih ne hodi na malico v podjetju in si le-to nosi od doma, je prav, da po-

damo nekaj smernic glede izbire živil in uravnoteženih obrokov. Ob tem, ko obroke pripravljamo sami doma, imejmo nadzor nad sestavinami, ustreznim razmerjem med hranili in načinom priprave živil. Ideje za uravnotežene in okusne recepte lahko najdemo na spletni strani **Veš kaj ješ**.

SESTAVINE:

70 g kuskusa za hitro pripravo
200 g poljubne zelenjave (paprika, paradižnik, peteršilj...)
50 g sira feta
1 žlica olja
sok polovice limone
sol, poper in začimbe po okusu

KUSKUS Z ZELENJAVO IN SIROM

- KORAK:** V kuskus vmešamo žlico olja, prelijemo z vrelo vodo, pokrijemo in počakamo 5-7 min, da se zmešča.
- KORAK:** Oprano zelenjavo na drobno narežemo in dodamo kuskus.
- KORAK:** Začinimo z limoninim sokom in začimbami po lastnem okusu ter premešamo.
- KORAK:** Na koncu dodamo še razdrobljen sira feta.

Prehranski profil na 100 g obroka:

Obroke načrtujmo vnaprej

Priporočljivo je, da prehranjevanje na delovnem mestu načrtujemo vnaprej. Na primer: obroke si pripravimo že prejšnji večer oziroma si v službo prinesimo hrano, ki je ostala od večerje. S tem bomo prihranili veliko časa in tako poskrbeli za čim večjo učinkovitost tudi v najbolj napornih dneh.

Bodimo pozorni na ustrezno razmerje med hranili

Pri pripravi posameznega obroka upoštevajmo naslednje pravilo: ena dlan beljakovinskega živila, ena pest škrobnega živila in dve pesti zelenjave oziroma sadja. Pri pripravi obroka pa uporabljajmo nenasičene maščobne kisline, kot so na primer ekstra deviško oljčno olje, repično olje ...

Poskrbimo za ustrezen ritem prehranjevanja

Veliko ljudi zaradi pomanjkanja časa izpušča glavne obroke, lakoto pa teši s številnimi majhnimi, a energijsko bogatimi prigrizki, kot so keksi, napolitanke, slano pecivo ... To vsekakor ni priporočljivo, saj pogosto vodi do kasnejšega, večernega prenajedanja. Zato je zelo pomembno, da v osemurnem delovniku poskrbimo za ustrezno število obrokov. V tem času naj bi zaužili dva glavna obroka (na primer zajtrk in kosilo) in eno manjšo malico.

Zdrava izbira naj bo vedno na dosegu roke

Najpogosteje posegamo po hrani, ki jo imamo na razpolago. Zato bonbonov, čokolade ali drugih sladkih in slanih priboljškov ne hranimo na delovnem mestu. Na delovnem mestu si raje uredimo prostor, kjer bomo shranjevali manjše količine prigrizkov z bolj ustreznim prehranskim profilom, kot so na primer jabolka, ovseni kosmiči, polnozrnatih kruhki, ribje konzerve z zelenjavo, oreški ...

Ne pozabimo na zadosten vnos tekočine

Čez dan naj bi spili približno 1,5 l tekočine, v polletnih mesecih vsaj 2 l. Za zadosten vnos vode moramo zato poskrbeti skozi ves dan, tudi v času dela. Da bomo imeli tekočino vedno pri roki, svetujemo, da s seboj nosimo bidon z vodo ali nesladkanim čajem. Sladkim napitkom pa se zaradi višje vsebnosti sladkorja raje izognimo.

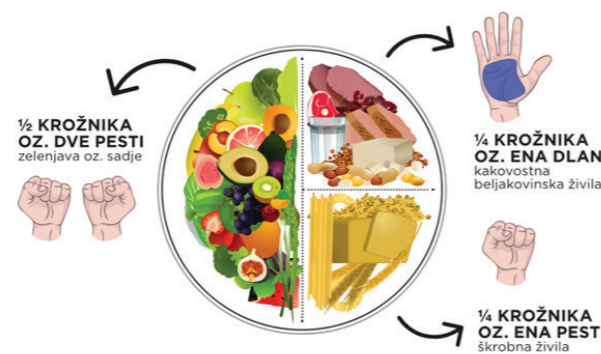
Boljša prehranska izbira v avtomatu s hrano

Avtomati s hrano predstavljajo hitro in enostavno rešitev za potešitev lakote. Čeprav se v večini avtomatov pretežno nahajajo prigrizki z visoko energijsko in nizko hranilno vrednostjo, pa si lahko bolj uravnoteženo malico z malo iznajdljivosti sestavimo tudi iz živil iz avtomata. Namesto po mastnem sendviču, sladkem rogljičku ali čokoladnem mleku tako raje posezimo po navadnem jogurtu, solati, svežem sadju, oreških ... Če si zraven privoščimo tudi topel napitek, naj ta ne vsebuje dodanega sladkorja.

Zdrava izbira pri dostavi hrane, v menzi ali restavraciji

Ob dneh, ko si hrane na delovno mesto ne moremo prinesiti od doma, je lahko ustrezna alternativa tudi naročanje hrane oziroma obisk menze. Pri izbiri obroka upoštevajmo pravilo dlani oziroma pesti. Izogibajmo se ocvrtni hrani, mastnim kosom mesa in energijsko

bogatim prelivom. Namesto tega raje izbirajmo preproste jedi, kot so na primer enolončnice ali jedi, ki vsebujejo zelenjavno prilogo, ribe ali puste kose mesa, stročnice in živila bogata s prehransko vlaknino, kot so na primer polnozrnat testenine.

Ob naročanju razmislimo tudi o porciji obroka, saj večje ni nujno tudi boljše. Zato svetujemo, da si v samopostrežnih restavracijah na manjši krožnik naložimo le toliko, kot bomo lahko pojedli oziroma se ob naročanju pozanimamo o velikosti porcije in se namesto za prenajedanje raje odločimo za manjši, polovični obrok ali pa si veliko porcijo razdelimo s sodelavcem. Če obroka sami ne moremo jesti v celoti, ga lahko tudi odnesemo s seboj in shranimo za kasneje. Vendar pa moramo pri tem poskrbeti za varnost hrane in obrok najkasneje v roku dveh ur pospraviti v hladilnik.

VIR: <https://www.zps.si/nasveti-in-vodniki/nasveti-za-prehrano-na-delovnem-mestu-2021-11-29>

PREDNOSTI IN SLABOSTI dodatnih specialističnih zavarovanj (Prva, Specialisti) – pogled s strani specialista družinske medicine

Tatjana Nastran, spec. družinske medicine, Ambulanta Košir d.o.o., Železniki

V zadnjih letih se v zdravstvu soočamo z vedno daljšimi čakalnimi dobami predvsem na račun staranja prebivalstva, zahtev po diagnostičnih preiskavah je vedno več in večino kroničnih bolezni vodimo praktično v celoti lahko že specialisti družinske medicine na primarnem nivoju.

Javni zdravstveni sistem slabi z odhodom kadra, kar je voda na mlin privatnim zavarovalnicam, ki so v zadnjih letih dodobra razvile vzporedni zdravstveni sistem specialističnih zavarovanj, v okviru katerih za določeno zmerno ceno nudijo raznorazne storitve specialističnih pregledov in diagnostičnih preiskav pa tudi operacij. Cilj privatnih zavarovalnic je vedno dobiček, zato se nam mora postavljati vprašanje, ali imajo vseeno ta zavarovanja tudi slabosti/omejitve, seveda pa je paleta preiskav in posegov odvisna od vplačane premije. Večja kot je premija, več nudi. Ponudbe zavarovalnic poleg pogodbe vedno pridejo z veliko drobnega tiska, ki pa ga je v izogib slabi volji potrebno podrobno pregledati.

Za lažjo razlago bom podala dva primera, iz katerih bo dobro razvidno, kdaj nam koriščenje tega zavarovanja zelo koristi in kje so njegove omejitve.

Delavec v 50. letih obiše mojo ambulanto zaradi vztrajajoče bolečine v križu. Dobi zdravila, bolniški stalež in napotnico za fizioterapijo in slikanje hrbtenice. Odloči se, da bo za fizioterapijo koristil zavarovalnico Prva, kar se je izkazalo za dobro odločitev, saj je na vrsti že čez 1 teden, sicer bi na redno vrsto čakal 4-6 mesecev ... Po fizioterapiji se stanje ne izboljšuje tako, kot bi se moralo, bolečina vztraja, moč v nogi popušča, zato ga napotim na magnetno resonanco ledvene hrbtenice. Ponovno koristi storitve zavarovalnice Prva, z izvidom me ponovno obiše že čez 1 teden. Slikanje pokaže hernijo medvretenčne ploščice, ki pritiska na živce. Sklenemo, da potrebuje napotitev k ortopedu in najverjetneje operacijo. Takrat

pa pride na vrsto branje drobnega tiska sklenjenega zavarovanja. Operacije te vrste na hrbtenici so drage, zato se kritje teh vrst operaciji zavarovalnicam seveda ne izplača! Krili bi pregled pri ortopedu, tu pa bi se postopek zdravljenja ustavil, če družinski zdravnik ne bi izdal kar napotnice za operacijo, kar velikokrat napišejo v izvidu. Takrat se ponavadi ponovno srečamo v ambulanti, kjer nastane veliko slabe volje na obeh straneh, saj sami neradi izdajamo napotnice za operacije, za izdajo katere so pristojni specialisti, pacient pa ima vtis, da mu nočemo pomagati ali pa da je bil zaveden s strani zavarovalnice. Torej, ko se ob napotitvi k specialistu pričakuje, da bo potrebna večja operacija in ne samo specialistični pregled, je vedno boljša opcija unovčiti napotnico preko ZZS, saj kljub vsem težavam sistem še vedno deluje zelo dobro, in sicer v primerih, ko ga pacient nujno rabi. V roku 1 meseca bi prek ZZS tak pacient dobil pregled in v naslednjih 2 mesecih, če se težave ne poslabšajo, bi bil na vrsti za operacijo. S pacientom sva se pogovorila, upošteval je moj nasvet. Operacija je bila izvedena v 3 mesecih od prvega stika z ortopedom.

Sporočilo prvega primera je, da je zavarovanje zelo koristno unovčiti za opravljanje preiskav, diagnostiko, fizioterapijo, nikakor pa ni uporabno v primeru, ko se pričakuje večja operacija, saj po pravilu ta zavarovanja ne krijejo v kupljenem paketu, ker je vplačana premija prenizka. To velja za večino ortopedskih operacij, kjer je vzrok stanja bolezen, ob poškodbah krijejo le preproste artroskopske posege, ki se jih lahko opravi v enem dnevu v bolnišnici.

V drugem primeru predstavljam primer gospe nekaj let pred upokojitvijo, ki me je obiskala zaradi slabe prebave z zaprtjem in bolečin v trebuhu. Ob pregledu z izjemo blage trebušne bolečine po desni strani ni bilo posebnosti, izvidi laboratorija so bili v mejah normale. Zaradi težav je bila napotena še na ultrazvok trebuha in kolonoskopijo. Gospa se je odločila, da preiskavi opravi preko zavarovalnice Prva, kar je bilo izvedeno v naslednjih 14 dneh. Ugotovljen je bil tumor na debelem črevesju, ki ga je bilo seveda potrebno odstraniti čim prej. Napotena je bila k abdominalnemu kirurgu za pregled in operacijo, ki jo je glede na sumljivo diagnozo opravila v naslednjih 3 tednih. Pregleda preko specialističnega zavarovanja ji nisem svetovala, saj takih operacij in zdravljenja tako zavarovanje ne krije, je bil pa s koriščenjem zavarovanja in s hitrejšim dostopom do preiskav privarčevan dragocen čas, v katerem bi se ob čakanju na kolonoskopijo karcinom lahko usodno razširil.

Po pregledu sklenjenega kolektivnega zavarovanja podjetja Domel preko zavarovalnice Prva ugotavljam, da zavarovanje za zelo majhno premijo (mali paket) krije obilico diagnostičnih preiskav in storitev, na katere specialisti družinske medicine najpogosteje napotujemo. Koriščenje zavarovanja lahko privarčuje dragocen čas v zdravljenju in pripomore k hitrejšemu okrevanju, h krajšemu bolniškemu staležu in k hitrejšemu vračanju na delo, kar je seveda v interesu bolnika in delodajalca. Za vse preiskave je potrebna na-

potnica družinskega zdravnika ali specialista, ki oceni potrebo po preiskavi. Preiskava na željo zavarovanca ni možna.

Zavarovanje krije tudi praktično vse specialistične preglede, kjer želimo le mnenje specialista določene stroke. Slabosti zavarovanja v kolektivnem paketu, ki ga ima podjetje izbrano, pa se hitro razkrijejo tam, ko specialist družinske medicine k določenemu subspecialistu (ortopedu, abdominalnem kirurgu, urologu ...) napoti z namenom dokončne oskrbe pacienta, saj meni, da je potreben določen operativni poseg. V izbranem paketu je možno opraviti le nekatere majhne operacije v lokalni anesteziji. Če vrsta operacije zahteva splošno anestezijo in bo predvidena operacija večja (operacija na hrbtenici, kolčna, kolenska proteza, rekonstrukcija kolenske križne vezi, trebušne operacije, žolčni kamni, rakava obolenja), pa zavarovanje tega ne krije! Po pregledu vseh nujenih operacij v okviru izbranega paketa (mali paket) od pogostejših ostanejo le še operacija karpalnega kanala, ingvinalne kile in kirurška odstranitev krčnih žil pod določenimi pogoji.

Za zaključek še enkrat svetujem, da se pred koriščenjem napotnic preko zavarovalnice Prva posvetujete s svojim osebnim zdravnikom, kaj se spleča in kaj ne. Povprašajte tudi na zavarovalnico, če zavarovanje krije indiciran poseg. Le v tem primeru bo zdravljenje teklo hitro, brez nesporazumov in slabe volje na strani pacienta in osebnega zdravnika.

SMUČARSKI KLUB DOMEL

Smučanje je doma v Železnikih

Avtorja: Matej Habjan, Gregor Kalan

SK Domel ima že zelo dolgo tradicijo. Dobrih 70 let je v Selški dolini že živo tekmovalno smučanje. V vsem tem času je bilo veliko vzponov in padcev, danes pa lahko rečemo, da smo ponosni na naš klub. Po slovesu šampionske generacije, ki je bila na čelu z Nino Drobnič in Rebeko Kalan pred leti v vrhu slovenskega otroškega smučanja, smo z novo generacijo postavili nove temelje.

Ekipo dečkov in deklic je pred tremi sezonami prevzel Matic Kalan in že v prvem letu z Joštom

Habjanom osvojil naslov državnega prvaka v slalomu. Poleg Jošta po najvišjih mestih v državi redno

posegata tudi Primož Lukančič in Ažbe Reya, vse bolj v ospredje pa prihajajo tudi preostali. Eden od vrhuncev se je zgodil v sezoni 2022/23, ko je Jošt kot prvi član SK Domel osvojil stopničke na VSL na Pokalu Loka. Celotna ekipa je odlično nastopila na mednarodnem tekmovanju na Bjelašnici, kjer je Jošt zmagal v VSL in bil drugi v SL in SG. Na stopničkih se mu je pridružil Ažbe s 3. mestom v SG, Tajda Tolar pa je stopničke zgrešila za malenkost in osvojila 4. mesto v SL. Primož je dopolnil uspeh s 6. mestom v VSL in 8. v SG, Lovro Gartner pa je zaokrožil uvrstitve v prvo deseterico z 9. mestom v SG. Jošt je tisto sezono uspešno zaključil v Italiji, kjer je na enem od najmočnejših otroških tekmovanj „Pinocchio sugli sci“ osvojil 7. mesto v SL. Na državnem tekmovanju je končal kot 3. najboljši v kategoriji U14. Posebej velja izpostaviti še Primoževo 3. mesto na šolskem državnem tekmovanju v VSL. V letošnji sezoni je voz pri dečkih vlekel Primož, ki se je redno uvrščal med petim in desetim mestom v državi. V regijskem pokalu sta končno 3. mesto osvojila Primož in Ažbe, medtem ko je bil Jošt 5.

Jošt Habjan; Pokal Loka

Ekipo cicibanov je v preteklosti zelo uspešno vodil Andraž Blaznik, dirigentsko palico pa je pred dvema letoma predal Juretu Lenkiču. Slednji poleg službe v Domelu še pridno opravlja trenersko delo z otroki. Kljub temu da je Jure stopil v »velike čevlje«, je vsekakor upravičil zaupanje. Po manjši generacijski vrzeli je v zadnjih dveh letih zgradil ekipo nadobudnih smučarjev, ki zagotovo še ni rekla zadnje besede. Na čelu mladih tekmovalcev je Rožle Kalan, ki je letos zmagal na svoji prvi državni tekmi in osvojil končno odlično 3. mesto v državi. V regijskem tekmovanju je pometel s konkurenco in bil ob treh zmagah prvi v skupnem seštevku. Tam mu družbo dela Zala Gartnar, ki je z zmago v SL in drugim mestom v VSL

osvojila skupno 3. mesto. Posamične stopničke pa je osvojila tudi Neja Jelenc s 3. mestom na VSL. V sezoni 2022/23 je stopničke že osvajala Zoja Tolar, ki se bo za najvišja mesta spet potegovala v naslednji sezoni. Najboljšim pa se približujeta tudi Lenart Jelenc in Žan Mohorič.

Regijsko tekmovanje na Soriški planini

Za najmlajše smučarje pa uspešno skrbi Katarina Bradeško. Veliko število otrok v alpski šoli nakazuje, da se nam za prihodnost tekmovalcev in s tem tudi za delovanje kluba ni treba bati.

Najmlajši med ogledom proge

Vizija smučarskega kluba je kakovostno delo z mladimi. To pa ne pomeni samo vrhunskih rezultatov, ki smo jih seveda vedno veseli, temveč je cilj predvsem spodbujati otroke v zdravo preživljanje prostega časa, jih spodbujati, da poskušajo biti vsak dan boljši, da sami spoznavajo, da trud in disciplina prinašata rezultate in napredek. Cilj je, da, ko se tekmovalna kariera konča, ostanejo aktivni in jim je šport način življenja. In da mogoče kdo od njih nadaljuje svojo kariero tudi kot vaditelj ali trener smučanja. Zato veliko vlagamo tudi v razvoj trenerskega kadra. Ponosni smo, da so vsi naši trenerji znanje pridobili bodisi pri nas bodisi na Smučišču Rudno, s katerim zelo dobro sodelujemo.

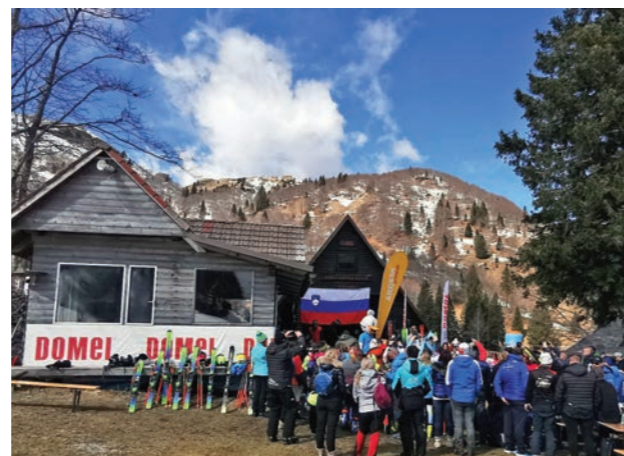
Klub pa je v Sloveniji vedno bolj prepoznaven še po eni stvari. Upamo si trditi, da smo trenutno eden močnejših klubov na področju organizacije smučarskih tekmovanj in časomerilstva. V letošnji sezoni smo lastnoročno reševali regijsko tekmovanje in organizirali 4 tekme na avstrijskih smučiščih, poleg njih pa še v Kranjski Gori, na Smučišču Rudno in na Soriški planini.

Člani SK Domel; organizatorji regijskega tekmovanja v Avstriji in naši tekmovalci

Med drugim smo organizirali tudi državno prvenstvo za cicibane ter 2 FIS tekmi. S časomerilsko eki-

po in z lastno programsko opremo za obdelavo rezultatov smo z odliko izpeljali tudi tekmovanja s 500 udeleženci.

Državno prvenstvo Soriška planina

Celoten izkupiček naših dejavnosti namenjamo delovanju naših ekip. Kljub vsemu trudu pa bi bilo to še vedno premalo, če ne bil bilo naših zvestih sponzorjev. In med njimi našemu najpomembnejšemu – podjetju Domel izrekamo: »Iskrena hvala!«

DOBRODOŠLI v mestu, ki nikoli ne spi

Avtorji: Andreja Thaler, Tanja Demšar, Teja Bertonec, Anja Filej Mohorič

“Big Apple”, “Concrete jungle”, »The City of Dreams“, “Empire City”, “New Amsterdam”, “Gotham City” ... vse to je New York

Bil je običajen delovni četrtek, ko smo se pri malici štiri sodelavke pogovarjale, kako vznemirljivo bi bilo obiskati New York, ki je bil že dolgo na naši “bucket listi”. Nekaj dni kasneje nas Anja doda v skupino in pošlje privlačno ponudbo letalskih kart z vprašanjem: »Punce, a gremo?« Ker je New York vedno dobra ideja, so sledili trije pritrdilni odgovori in tako se je začelo naše popotovanje v mesto, ki nikoli ne spi.

V noči na četrtek smo se odpeljale do letališča v Benetkah, kjer smo opravile vse formalnosti. Za

vstop v ZDA je potrebna ESTA – Electronic System for Travel Authorisation, ki smo jo pridobile v elektronski obliki. Brez le-te prijave (check in) za let v ZDA ni možna. Preko Londona smo potem po osmih urah leta čez Atlantik zgodaj popoldan končno pristale na mednarodnem letališču JFK. Po opravljenih carinskih formalnostih smo se s prevozom Uber popeljale do hotela. Na trenutke se nismo prav dobro zavedale, ali sanjamo ali je to res ... ampak ... New York, prihajamo!

Prvi vtis na poti z letališča proti centru mesta ni bil nič kaj posebnega. A po dobri uri vožnje je že sledil preobrat.

Hotel smo imele na idilični lokaciji. Le lučaj stran je bila postaja podzemne železnice, s katero smo naslednjih 5 dni raziskovale to megalomansko mesto. Do najbolj privlačnih turističnih destinacij, kot so Times Square, Empire State Building, Rocafeller Center, Trump Tower, 5. avenija, Top of the Rock, ... pa smo bile oddaljene le nekaj minut peš.

Čeprav je bila za nami že dolga pot, je bila ura še čisto prezgodnja, da ne bi izkoristile našega prvega dne. Kmalu nas je posrkal vrvež mestnih ulic in že smo se zlije z mestom. Pot nas je vodila mimo Empire State Buildinga in pripeljala direktno na znameniti trg Times Square, ki ni tipičen trg. Times Square predstavlja najbolj živahno središče New Yorka, ki je znano po svojih ogromnih svetlečih se oglasnih panojih, gledališčih in trgovinah, ne manjka pa najbolj znanih maskot (Miki miška, Spiderman, Hulk ...), ki se sprehajajo po ulici in se v zameno za denar slikajo s teboj. Na Times Squaru je nekaj dobrih trgovin za nakup spominkov, večino časa pa smo preprosto uživale v opazovanju raznolike, hiteče množice in v razgledu, ki jemlje dih. Vsekakor ga je vredno doživeti tako v dnevni kot nočni različici.

In v en glas lahko rečemo, da **New York ni samo mesto, ampak je občutek, ki ga ne znamo opisati.**

PRVI DAN

Že takoj naletimo na prve ovire pri nakupu kart za podzemno železnico. Večina transakcij poteka s kreditno kartico, gotovina je “passé”. Po več poskusih nam le uspe in že smo kot prave Newyorčanke na podzemni železnici, ki drvi proti Lower end Manhattnu

Central Park

Betonska džungla

Edge

Empire state building, skoraj pred vrati nasega hotela

– torej v južni del mesta, kamor smo namenjene, da si bomo z ladjice ogledale Kip svobode. Vreme je bilo idealno – sonček in prijetnih 17 stopinj. Kasneje smo se še ob dnevni svetlobi sprehodile čez enega najstarejših in najlepših mostov, Brooklyne bridge (dolžina 1.834 m). Nato smo na drugi strani počakale sončni zahod in uživale v neverjetnem nočnem pogledu na finančni del Manhattna, na visoke in mogočne stolpnice, ki se dvigajo v višave.

DRUGI DAN

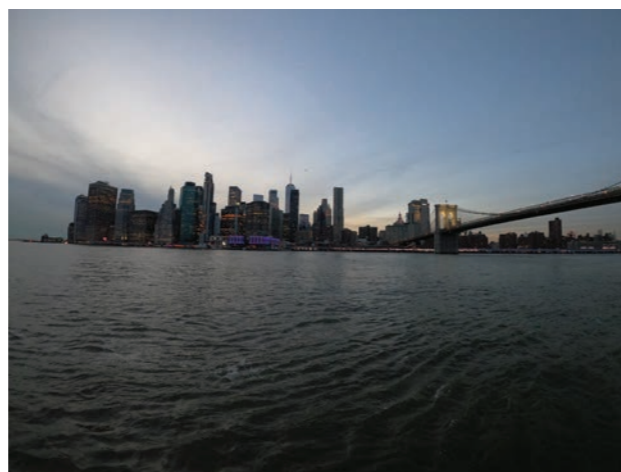
Naslednji dan smo se povzpele na leta 2021 zgrajeni stekleni nebotičnik Summit One Vanderbilt. Pičlih 42 sekund v dvigalu in že si v 93. nadstropju (336 m nad tlemi) z Empire State buildingom na dlani in s sanjskim pogledom na to veliko betonsko džunglo. Ta arhitekturna mojstrovina s pridihom umetnosti in tehnološke dovršenosti nas čisto prevzame. Čas je, da se odpravimo naprej, pa čeprav je bil ta dan tudi edini dan, ki nam je postregel z dežjem. Vseeno smo se sprehodile skozi finančno četrt, po znameniti ulici Wall Street. Obvezna postaja je bil znameniti bik (Charging bull), 3.600 kg težak bronasti kip, o katerem legenda pravi, da dotik njegovih jajc (Bull Balls) prinese srečo in finančno izobilje. Seveda smo se takoj postavile v vrsto. Pred znamenito borzno hišo stoji še "neustrašna deklica" (Fearless girl) kot simbol enakosti spolov na delovnem mestu. Od tam smo se sprehodile še v četrt "Little Italy" na odlično italijansko kosilo. Popoldan se je vreme še poslabšalo. Okusile smo filmsko sceno vetra in dežja. Dejansko ne moreš prehoditi niti 2 metrov, brez da bi bil premočen in z obrnjenim dežnikom. Zato smo preostanek dneva izkoristile tudi za obisk muzeja 9/11 Memorial, posvečen spominu na teroristične napade na ZDA leta 2001, ki so terjali skoraj 3.000 življenj. Postavljen je 20 metrov pod zemljo in obsega več kot 10.000 kvadratnih metrov. V muzeju je s fotografijami, video in tonskimi posnetki predstavljeno, kaj se je dogajalo na ta tragičen dan. Prisluhneš lahko stevardesi, ki je identificirala sedeže napadalcev, najbolj osebnim telefonskim klicem žrtev, ki se poslavlja od svojcev, predvajajo pa se tudi posnetki napadov in ljudi, ki skačejo s stolpnic in bežijo pred ruševinami ... Deževno vreme tistega dne je bilo zelo podobno našim občutkom po obisku muzeja. Definitivno vredno obiska. Na mestu, kjer sta prej stala dvojčka Svetovnega trgovskega centra WTC, se-

Kip svobode

Finančna četrt in Brooklyn Bridge

Nočni pogled na finančno četrt

daj stoji tretja najvišja zgradba na svetu, WTC 1, ki je tudi najvišja zgradba v ZDA.

TRETJI DAN

Tretji dan nas je prebudilo sonce, ki je kar klicalo po novih dogodivščinah. S podzemno železnico smo se odpravile do četrti West Village in se sprehodile po sosesk, kjer prebivajo premožnejši Newyorčani. Slikale smo se pred slavno večstanovanjsko opečnato zgradbo, kjer so snemali kultno serijo "Friends" ter poiskale ulico s tipičnimi malomeščanskimi hišami, v eni izmed katerih je stanovala igralka Sarah Jessica Parker, ali bolj znana "Carrie Brashaw" v seriji "Sex and the city".

Sprehodile smo se tudi po urbani oazi, "High line", ki je nastala na ostankih zgodovinske železniške proge nad ulicami na zahodni strani Manhattna. Predstavlja javni prostor, kjer lahko sprehajalci uživajo v naravi, umetnosti in lepih razgledih.

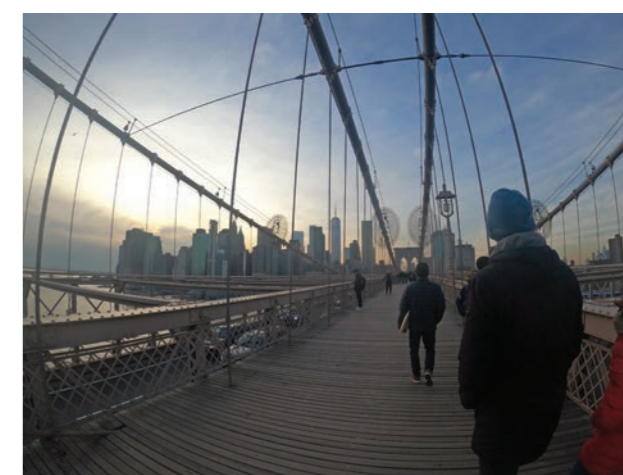
Pot nas je vodila po slavni 5. Aveniji, ki slovi po najprestižnejših trgovinah znanih modnih oblikovalcev in predstavlja pravi raj za vse modne navdušence, vse do Rockefellerjevega centra. Pred Trump towerjem nas je pa pričakal še dvojnik g. Donalda Trumpa, ki nas je do solz nasmejal z originalno mimiko in usmerjanjem prometa v križišču. Seveda smo izkusile tudi nočno življenje. Odpravile smo se v enega izmed lokalov na nešteti strehah nebotičnikov. Niti močan veter ni skalil impresivnega pogleda na osvetljeni Empire State Building in okoliške zgradbe.

ČETRTI DAN

Izkoristile smo sončen in topel dan za raziskovanje Central Parka, ki se razprostira na 340 hektarjih površine v samem osrčju Manhattna. V parku je prepletenih 93 km sprehajalnih poti. Obiskovalcem ponuja številne dejavnosti, kot so vožnje s kočijami, pikniki, čolnarjenje na enem izmed jezer, kolesarjenje, pozimi tudi drsanje. Park gosti tudi številne kulturne dogodke, koncerte, gledališke predstave in nudi domnič kaj boječim veveričkam, ki znajo prav zapeljivo prositi za priboljške. Za Newyorčane predstavlja idiličen prostor za rekreacijo, druženje in sprostitvev od mestnega vrveža. Ko si v Central parku, za trenutek pozabiš, v kako velikem in norem mestu se nahajaš. Tam se čas ustavi. Sledila je še poslastica dneva – sončni zahod. Dočakale smo ga na drugi najvišji razgledni točki v New Yorku. EDGE, za javnost odprt

Soncen Manhattan in pogled na Brooklyn Bridge

Sprehod čez slavni Brooklyn Bridge

Skupinska fotografija

leta 2020, ki ponuja 360° dih jemajoče razglede 335 m nad mestnimi ulicami. V 52 sekundah si v 100. nadstropju, kjer je razgledna ploščad z delno steklenim dnom, ki požene kri po žilah tudi najbolj strastnim avanturistom.

PETI DAN

In že je napočil dan odhoda. Let je bil šele v večernih urah, zato smo dopoldan še maksimalno izkoristile. Nekatere še za zadnje nakupe, druge za prijeten sprehod po Times Squaru oziroma za dobro kosilo. Anja in Teja sta si ogledali še znameniti Empire State Building. Ikonična zgradba je pravo nasprotje novodobnim steklenim nebotičnikom, ki kot gobe po dežju rastejo in iščejo svojih 5 minut slave. Zgrajena v pičlem letu, še vedno kraljuje v osrčju mesta in nudi "dom" številnim svetovno znanim podjetjem. Čeprav nima najhitrejšega dvigala ali najvišje razgledne točke, bo ta zgradba za vedno ohranila blišč pravega New Yorka. Gorila King Kong, Marlyn Monroe, Roger Federer, David Beckham so samo pikice v mozaiku slavnih, ki pišejo zgodovino te stavbe.

Stanje na cestah proti Manhattnu

Razgled iz Empire State Buildinga

I ♥ NY

Podzemna železnica

Times Square

Zanimivosti:

- V petih dneh smo prehodile cca. 100 km.
- Povratna letalska karta Benetke – New York: 352 €
- Obrok: 15-20 \$
- Napitnine obvezne (10 % vrednosti računa)
- Brezalkoholna pijača: 5-8 \$
- Pivo: 10-15 \$
- Metro karta (veljavna 1 teden) – 35 \$
- Uber (letališče JFK – Upper Manhattan) – 90 \$
- Vstopnine na razgledne ploščadi – cca. 50 \$

**Dragi New York,
nikoli te ne bomo pozabile.**

USA

SONČNI MRK

Nina Drol

Popolni sončni mrk je 8. aprila prešel severni del Mehike, jug in srednji vzhod ZDA ter del vzhodne Kanade. Čeprav je kratkotrajen, sodi med najbolj impresivne pojave na nebu in k opazovanju pritegne številne množice.

Kako so si pojav razlagala starodavna ljudstva?

Četudi danes poznamo fizikalne vzroke za nastanek sončnega mrka, še vedno, tako kot ljudje v preteklosti, začutimo vznemirjenje, medtem ko opazujemo nekaj, kar se je prikazalo na nebu v vsej svoji moči in silovitosti. V zgodovinskih kronikah in starodavnih mitih, v življenju in izročilih številnih ljudstev so nekateri nebesni pojavi tesno prepleteni z dogajanjem na Zemlji in s človekovo usodo, nenavadnost njihovih prizorov pa je pritegovala pozornost tako modrecev kot tudi preprostih ljudi. Izročila govorijo o smrti Sonca ali pa opisujejo, kako je to začasno zapustilo nebesno bivališče ter človeka in Zemljo, da bi bolje videlo, ali je vse, kar se dogaja na Zemlji, tako kot mora biti. Včasih je razlog za odhod Sonca njegova jeza nad ravnanjem ljudi. V mnogih kulturah imajo ta pojav za zlovesčje znamenje naravnih katastrof, epidemij in smrti.

Pogosto lahko zasledimo omembo strašnega zmaja, temnega demona ali v našem izročilu volkodlaka, ki požre Sonce. Prav tako naletimo na številne napotke o tem, kako odvrniti ali ublažiti posledice mrka. Takrat ima odločilno vlogo človek, ki mora nebeškemu bitju pomagati – najpogosteje z žrtvenimi obredi in tako, da se na dogodek pripravi. Poglejmo, kako so si sončni (in tudi lunin) mrk razlagale nekatere starodavne civilizacije.

Indijanci

Indijanska plemena Severne Amerike so ustvarila številne mite, povezane z mrki. Za ljudstvi Ojibwa in Cree je sončni mrk delo majhnega fanta z imenom Tcikabis, ki se maščuje Soncu, ker ga je opeklo. Tcikabis nastavi past Soncu in ga ujame, toda temu na pomoč priskočijo živali. Najmanjša med njimi, miš,

pregrize vrh pasti in s tem Sonce osvobodi.

Grki

Beseda za mrk, ki se danes uporablja v več jezikih (npr. eclipse), izhaja iz grškega izraza "ekleipo", kar pomeni izginotje ali opustitev. Grki so jo uporabljali za opis navideznega izginotja Lune ali Sonca, pri čemer naj bi med mrkom bogovi odšli s tega sveta. Čeprav so bili starogrški misleci sposobni napovedati te pojave in so med njimi celo izvajali znanstvene poskuse, pa so bili mrki za preproste ljudi znak prihajajočih kriz in nesreč. Prisotno je bilo verovanje, da mrki oznanjajo božjo kazen za vladarje. Da bi se tej kazni izognili, so ponekod kralji nekaj dni pred mrki izbrali ujetnike, ki so bili simbolično nadomestilo zanje. Običajno so jih po mrku usmrtili.

Najbolj znana zgodba je povezana s petletno vojno med Lidijci in Medijci. Ta mrk je predvidel tudi filozof, matematik in astronom Tales iz Mileta, čeprav ni bil čisto prepričan, kje natanko bo prišlo do njega. Ko je sredi same bitke 28. maja leta 585 pr. n. š. Sonce ugasnilo, na nebu pa so se pojavile zvezde, sta obe vojski v tem prepoznali prst usode, zato sta prestrašeni zapustili bojišče in sklenili premirje.

Kitajci

Kitajska beseda za mrk je "shi", kar pomeni "jesti". Razlog za to izhaja iz verovanja starih Kitajcev, da med mrkom nebesni zmaj požira Sonce ali Luno. Da bi pregnali zmaja in s tem rešili svet pred katastrofo, so ljudje med mrki ustvarjali hrup tako, da so tolkli po bobnih in loncih. Najstarejši zapis o sončnem mrku prihaja iz stare Kitajske. Povezan je z znano zgodbo o cesarskih astronomih Hsiju in Hoji. Cesar ju je poslal v pogubo, ker nista predvidela tako pomembnega dogodka in mu s tem onemogočila, da bi skupaj z ljudstvom pripravil obrede za pomoč Soncu. Kot datum tega mrka se je uveljavil 22. oktober leta 2134 pr. n. š., čeprav to ni povsem zanesljiv podatek, saj je bilo v tistem obdobju na Kitajskem kar nekaj popolnih mrkov.

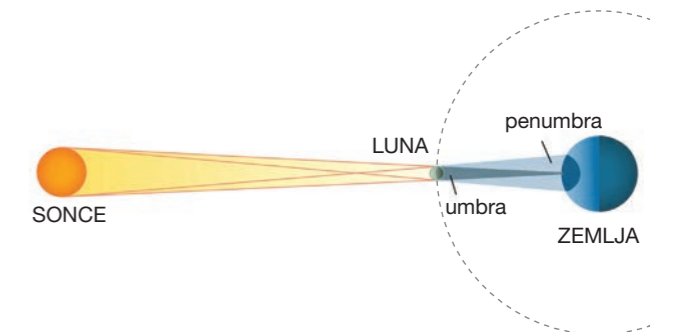
Za razliko od tega datuma pa je tisti, ki ga omenja Biblija, zanesljiv. Biblijski tekst navaja: »In na ta dan, pravi Gospod Bog, bom naredil, da bo Sonce zašlo opoldne, Zemlja pa bo potemnela v polnosti dnevnega sijaja.« (Amos 8:9). "Ta dan" je bil 15. junij leta 763 pr. n. š., ki ga potrjuje tudi asirski zgodovinski zapis, znan kot Eponym Canon iz Niniv.

Kako nastane sončni mrk?

Ne dvomim, da vsi poznate odgovor, saj je razlaga enostavna in splošno znana. Ko je Luna na premici med Soncem in Zemljo, nastopi sončni mrk, kar pomeni, da je en del Zemljine površine v Lunini senci. Toda kdaj pride do takšnega srečanja in kako pogosto? Za popolno razumevanje tega pojava je treba poznati gibanje Lune okoli Zemlje in Zemlje okoli Sonca. Če bi ravnina, na kateri se giblje Luna, sovpadala z ravnino, na kateri se giblje Zemlja okoli Sonca, bi vsak mesec imeli po en lunin in sončni mrk. Ker pa je Lunina ravnina nagnjena za približno šest kotnih

stopinj od Zemljine, do mrkov ne pride vsak mesec, čeprav je njihova pojavitev skoraj periodična.

Lunina senca v času popolnega sončnega mrka prekriva zelo majhen del Zemljine površine in po njej potuje zelo hitro. Največja možna površina popolne sence je 57.000 kvadratnih kilometrov, tema pa nikoli ne traja več kot 7 minut in 40 sekund. V enem letu nastaneta vsaj 2 mrka – takrat sta oba sončna – in največ 7, med katerimi je 5 sončnih in 2 lunina, lahko pa so tudi 4 sončni in 3 lunini.

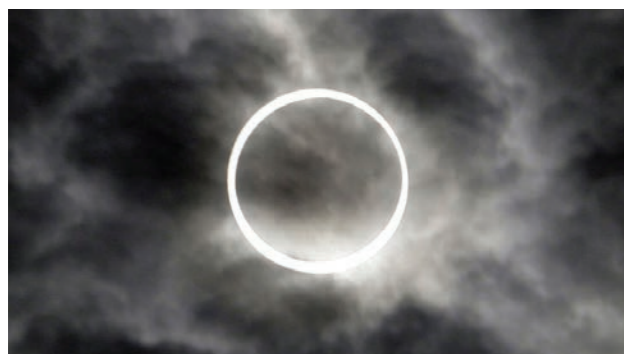

Če se nahajate na območju, na katerega Luna ob mrku meče svojo polsenco, lahko opazujete delni sončni mrk. V tem primeru Luna zakrije samo del sončeve površine. Kolikšen del je zakrit, je odvisno od značilnosti posameznega mrka in točke opazovališča.

Delni sončni mrk

V nekaterih primerih, ko je Luna dovolj oddaljena od Zemlje, njena senca ne seže do zemljinega površja. V središču pojava se opazovalcu zdi, da majhna lunina plošča prekriva glavino večje sončeve plošče. V takih okoliščinah nastane kolobarjasti sončni mrk.

Kolobarjasti sončni mrk

Faze sončnega mrka

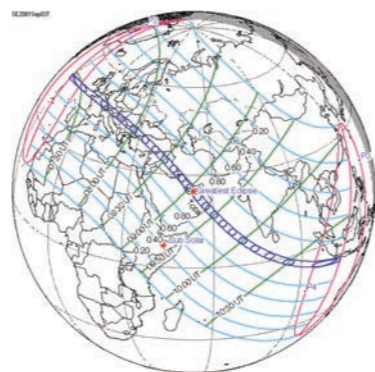
Od prvega kontakta med Soncem in Luno, ko nastopi zatemnitev, do četrtega kontakta, ko mrk preneha, en za drugim nastajajo lepi in nenavadni pojavi. Bailyjevi biseri nastanejo tik pred popolno zatemnitvijo, ko sončevi žarki, ki se prebijajo skozi hribe in doline Lunine silhuete, tvorijo nekaj, kar spominja na sijaj bisera. Pojav je dobil ime po astronomu Francisu Bailyu v XIX. st., ki ga je prvi natančno opisal.

S postopnim izginevanjem Bailyjevih biserov zasije diamantni prstan. V teh trenutkih je opaziti samo en žarek svetlobe fotosfere, ki se zdi kot plameneenje, celoten pojav mrka pa spominja na obroč. Tik preden mrk doseže polno fazo, je moč videti rdečo kromosfero, sloj plina tik nad sončevo površino med fotosfero (vidno v trenutkih diamantnega prstana) in korono. Ko kromosfera potemni, lahko razpoznamo korono, redko, zunanjo atmosfero Sonca. Prav tako so vidne prominence, velikanski razbeljeni izbruhi plina, rdeči kot rubin, ki segajo visoko v korono.

S prehajanjem mrka v tretji kontakt (trenutek, ko mrk preneha) je možno ponovno videti vse te pojave, vendar v obrnjenem vrstnem redu – korona začne bledeti, nato se za hip pojavi kromosfera in po njej diamantni prstan, ki mu sledijo Bailyjevi biseri.

Z določene točke na Zemlji je možno opazovati popolni mrk povprečno vsakih 400 do 450 let. Ta podatek se nanaša na povprečje v zelo dolgem nizu let. Zadnji sončni mrk smo iz naših krajev lahko opazovali 11. avgusta 1999, popoln je bil viden le

iz dela Goričkega, drugje je bil delen. Zaradi visokih gostot prebivalstva na poti sence je bil to eden izmed najbolj gledanih mrkov v človeški zgodovini. Naslednji popolni sončni mrk bo iz Slovenije viden 3. septembra leta 2081 in bo trajal 5.33 minut. Čez sedeminpetdeset let torej! Na srečo je naslednji popolni mrk dokaj blizu naših krajev: zgodil se bo 2. avgusta 2027 in bo viden iz Južne Španije, lahko pa tudi iz Egipta.

Pot, ki jo bo napravil sončni mrk, viden iz Slovenije, 3. septembra leta 2081

Sončni mrk je edinstven pojav v sončnem sistemu. Vsi planeti nimajo satelitov. Od tistih, ki jih imajo, pa jih je le peščica takšne velikosti, da bi lahko zatemnili Sonce. Če bi sončni mrk opazovali s teh planetov, vtis še zdaleč ne bi bil tako veličasten kot pri mrku, ki ga lahko opazujemo z našega planeta. Navidezno sovpadanje velikosti dveh najsvetlejših nebesnih teles, ki ju vidimo z Zemlje, je zanimiva skladnost, zaradi katere smo lahko priča temu čudovitemu naravnemu pojavu, ki je navdih ustvarjalcem tudi v sodobnih časih.

Roy Lichtenstein, Eclipse of the Sun, 1975

Viri:
eclipse.gsfc.nasa.gov
soncniblog.com
bostjankop.si
akropola.org

PUSTOVANJE V DRAŽGOŠAH

Ana Jelenc

Pustovanje v Dražgošah jemljemo zelo resno in ga vsako leto pripravimo z željo po ohranjanju stare tradicije.

Pustovanje se uradno prične z obhodom pustnih šem po vasi - od vrat do vrat. Maškare po starem ljudskem običaju vabijo sovaščane na "ohcet" oziroma pustno rajanje. Na ta dan se mladi, neporočeni fantje oblečejo v ženina, nevesto, "ta star'ga", "ta staro", "pol'caja" in "metlar'co" ter v spremstvu še nekaterih drugih pustnih likov hodijo od hiše do hiše. Spremlja jih muzikant, ki s harmoniko obira znane viže, na katere maske tudi zaplešejo. Običaj so v Dražgoše prinesli godci iz Lajš že leta 1948. Dražgošani so ga takrat vzeli za svojega in ga z namenom ohranjanja starih šeg nadaljujemo še danes. Več desetletij so "Ta stare maškare" hodile po vasi na pustni torek, sedaj pa to "dolžnost" že nekaj časa opravljajo na pustno soboto.

brala za najboljšo masko Jamski ljudje. Masko je bila skupinska, pripravljali pa so jo kar 3 mesece. Drugo mesto je dosegla maska Oglasna deska, v katero je bilo tudi vložena veliko truda in izvirnosti.

Jamski ljudje

Zbrano družbo je ves večer zabaval Ansambel dveh dolin, ki je skrbel, da so se navzoči razmigali in zabavali. Veselje in preganjanje zime se je zavleklo do zgodnjih jutranjih ur.

Na nedeljsko dopoldne smo člani KTD Dražgoše zavzeto stopili skupaj in poskrbeli, da je bila dvorana čista in pripravljena za sklepno dejanje našega pustovanja.

Že od leta 2004 je pustna nedelja namenjena otroški maškaradi. Otroci in njihovi starši se zberemo pri "stari trgovini" in se v sprevedu odpravimo proti dvorani, kjer sledi kratka, poučna in zabavna predstava.

Letos so otroke zabavali pirati in mornarji, ki so jih poučili, da so vse stvari boljše, ko jih delimo s prijatelji. Na koncu predstave smo z otroki zarajali, veselo zapeli ter zaplesali. Vsaka otroška maska je dobila tudi del gusarskega zaklada v obliki posladka.

"Ta stare maškare"

Veselica je glavni dogodek pustovanja v Dražgošah za odrasle. Organizira jo KTD Dražgoše, ki pripravi bogate nagrade vsem maškaram, ki pridejo. Vsako leto spremljamo zelo izvirne maske, v katere nekateri vložijo mesece truda. Za najboljše glasujejo udeleženci, ki niso zamaskirani. Publika je letos iz-

Predstava za otroke

Mornarji plujejo na oder

Mornarski pozdrav

Z letošnjim obiskom smo zelo zadovoljni in se zahvaljujemo za podporo, ki nam jo s svojo prisotnostjo izkazuje vsi, ki ste prišli. Seveda se zahvaljujemo tudi vsem, ki so nam pomagali z donacijami ali pri praktičnih nagradah. Upamo, da se vidimo tudi naslednje leto, saj v Dražgošah nikoli ni dolgčas.

Se ga!!

Rajanje

ZOPET SE OBETA EN LEP KONCERTNI VEČER - Anton Habjan z gosti

Napočil je čas, ko se bomo zopet zbrali v športni dvorani v Železnikih, tokrat že tretjič na velikem koncertu Anton Habjan z gosti.

Koncert bo združil vrhunske glasbene izvajalce iz različnih žanrov, zagotavljajoč raznoliko in zabavno doživetje za vse obiskovalce. Celoten dogodek bo potekal ob odlični glasbeni spremljavi **Simfoničnega orkestra Crescendo**, ki ga vodi dirigent **Žiga Kert**. Orkester, ki ga sestavlja približno 50 glasbenikov, je sestavljen večinoma iz dijakov in študentov. Na odru se mi bodo pridružili še **Eva Černe**, sopranistka in izvajalka najlepših slovenskih popevk, **Oto Pestner**, ena najvidnejših osebnosti v slovenski zabavni glasbi, ter svetovno znani tenorist iz Železnikov, **Janez Lotrič**. Koncert bo prav gotovo nepozabna mešanica opernih arij in slovenske popevke.

Dogodek: Anton Habjan z gosti

Datum: 19. 5. 2024 ob 19.00

Lokacija: Športna dvorana Železniki

Tudi tokratni koncert bo poleg glasbene imel tudi **dobrodelno noto**, saj bomo 1,00 EUR od vsake prodane vstopnice namenili društvu Junaki 3. nadstropja, ki ga v prostem času vodijo starši otrok z rakom. Vsa sredstva namenjajo za izboljšanje življenja otrok z rakom in njihovih družin – na vseh področjih (bolnišnična obravnava, finančni in psihosocialni položaj družin obolelih otrok, ozaveščanje in detabuizacija bolezni ipd.). Več o društvu na www.junaki3nadstropja.si

Tiste, ki še nimate vstopnice, vabim, da si jih še pravočasno zagotovite v Domelu, Kmetijski trgovini na Trati v Škofji Loki in na Češnjici, v brunarici Dražgoše, v trgovini Čipke Mojca v Škofji Loki ter na vseh prodajnih mestih Eventima, Petrolih, Poštah Slovenije ...

Lepo povabljeni, da s skupno energijo ustvarimo nepozaben večer.

Vrtnar Antonio-Figarova svatba

Novi proizvodni prostori v industrijski poslovni coni na Češnjici

BILO JE NEKOČ ...

Požarne vaje nekoč

DOMEL

Domel, proizvodnja elektromotorjev in gospodinjstskih aparatov Železniki, d.o.o., Otoki 21, 4228 Železniki, Slovenija
tel.: +386 4 51 17 100, info@domel.com; www.domel.com
MOZAIK - brezplačno glasilo podjetja Domel, d.o.o.; naslov uredništva: Glasilo Mozaik - Domel, Otoki 21, 4228 Železniki
tel.: 04 51 17 173, e-mail: ales.markelj@domel.com.

Odgovorni urednik: Aleš Markelj
Glavna urednica: Barbara Debeljak

Člani odbora: Tadeja Bergant, Barbara Debeljak, Nataša Dolenc, Nina Drol, Anita Habjan, Ana Jelenc, Janja Kozjek, Aleksander Volf, Andreja Thaler, Boštjan Demšar
Foto: Ajda Petermelj, Andreja Thaler, Anita Habjan, Anja Filej Mohorič, arhiv Anton Habjan, arhiv Domel, arhiv GIZ ACS, Slovenski avtomobilski grozd, arhiv Smučarski klub Domel, arhiv Tatjana Nastran, Bernarda Šolar, Boštjan Demšar, Dušan Valant, Barbara Debeljak, Karmen Nastran, Klemen Lušina, Luka Kavčič, Špela Vrhunc, Urška Črnigo
Grafično oblikovanje: Nina Drol, s.p.

Lektorica: Majda Tolar
Tisk: Tiskarna in knjigoveznica Radovljica; leto 2024, številka 2; letnik 44, Izvodov: 825
Stališča avtorjev ne odražajo nujno stališč uredništva.

EVA ČERNE
OTO PESTNER
JANEZ LOTRIČ
SIMFONIČNI ORKESTER CRESCENDO
dirigent ŽIGA KERT

Veliki koncert
ANTON HABJAN
z gosti

Športna dvorana Železniki
19.5.2024 ob 19.00

VSTOPNICE NA VSEH **EVENTIMOVIH** PRODAJNIH MESTIH

PRODAJA VSTOPNIC TUDI:

Brunarica Dražgoše
Kmetijska zadruga Škofja Loka in Češnjica
Trgovina čipke Mojca Škofja Loka

DOMEL

stern
GROUP

BITS
LIFESTYLE

alples

MEBOR
SAWMILLING MACHINERY

marcomp
gozdarstvo in transport

cvetličarstvo
Jana

LOGAR
Spisna Družba Pravelič

NUS
www.nus.si

ČIPKEMOJCA

TRANSLES

FIT+
HOLISTIČNI PRISTOPIH OBANJU

ISKRA **ISD**

gDesign BP
Design. Print. Enjoy.

eventim